

SIEMENS

NORGE

Nr. 3
Sept. 1968

Hva er natur?

*Det er kveld over vang
det er måltrostens sang,
det er vidda som brungrå smiler.
Det er sommerens vind
som leker seg inn
mellom skogen som stille hviler.*

*Det er heienes drakt
det er fjellenes prakt,
det er himlen i kveldsolens skjær.
Det er bølgenes lek
som nå høres så vek
dypt inn mellom fiskernes vær.*

*Det er elvenes brus
det er storskogens sus
som farer under granenes bar.
Det er blomstenes duft
i den vårlette luft
under ly av løvskogens snar.
Ja, i hver blomst og hvert tre
er det Guddom å se. . . .*

ek.

!

Så er vi kommet hjem fra en forhåpentlig deilig ferie, friske og uthvilte med mange gode minner, og kan ta fatt på de oppgavene som foreligger med godt humør og fornyede krefter og energi. La oss bare tenke en smule på den nåværende situasjon.

Igrunnen er ikke alt så lyst og fint som det var for et par år siden. Vi er blitt så bortskjemte i velferdstaten så vi har antagelig ikke tenkt over om alle disse herlighetene vi har vil vare.

Men en ting skal vi huske på. Skal vi kunne konkurrere må produksjonen holdes oppe!

Arbeidstiden skal nå bli kortere og la oss reflektere litt over det. De fleste av oss mener selvsagt at det er en utvikling i riktig retning.

Arbeidervernloven ble innført i Norge for ca. 70 år siden.

I året 1920 ble arbeidstiden bestemt til å være 48 timer pr. uke, og i 1958 ble 45 timer pr. uke innført, og nå har Stortinget fra den 1. juli i år fastsatt arbeidstiden til 42½ time pr. uke. Dette stiller selvsagt store krav både til bedriftene og også til alle de som arbeider der. Vi har sett tydelige bevis på i de siste årene at store industrier har måttet stoppe på grunn av den harde konkurransen, og at de ansatte ble oppsagt.

Slikt er ikke hyggelig! La oss møte utfordringen med kortere arbeidstid med å øke vår innsats og huske på at vårt firma skal gå fram og ikke et skritt tilbake. La oss bli enige om dette. Hver på vår plass, uansett stilling, enten vi er på et verksted, lager eller på et kontor, skal vi yte det beste vi kan. Det kommer ikke bare vårt eget firma til gode, men hele vårt samfunn. Nye tekniske hjelpemidler dukker stadig opp på alle felter, så vi må følge med tiden og utviklingen hver enkelt av oss og utnytte de muligheter som dette medfører. Skal vi fortsette med å være en velferdsstat og klare oss i konkurransen er dette det beste våpen: *Effektivitet og økt innsats!*

ek.

Referat fra Bedriftsutvalgets møte i Oslo 7.5. 1968

Til stede var:

Thv. Selmer, K. Astrup, E. Jørgensen, Kaare Andersen, Per Kjølstad, R. Bøhle, Tor Jacobsen, W. Romen og J. Gabrielsen.

Til behandling forelå:

1. *Halvårsregnskapet pr. 31.3.1968*
Firmaets totalomsetning var for 1. halvår 126,4 mill. kr. (fjorårets tall 83 mill. kr.) mot budsjettet 116 mill. kr.
Den prosentuale bruttofortjeneste lå noe lavt, men utgjorde ca. 1 mill. kr. mer en budsjettet, mens omkostningene gikk opp i 14,7 mill. kr.
Regnskapet for 1. halvår ga et tilfredsstillende driftsresultat, som etter avskrivninger og skatter ga et sluttresultat på 1,9 mill. kr.
2. *Produksjon og verksteder*
Driften av våre fabrikker i S/T har i det forløpne halvår gått med underskudd, p.g.a. minsket ordretilgang.
Serviceverkstedene i S/O har også vært drevet med tap.
3. *Ledig-tid for montører*
Ledigheten blant montørene på grunn av den p.t. manglende beskjeftigelse ble drøftet.
Fra montørhold ble det ytret ønske om utnyttelse av arbeidskraften til annet internt arbeide hvis mulig.
4. *Linderud*
Det ble opplyst at arbeidet går etter planen og byggearbeidene vil bli ferdig til stipulert tid.
Funksjonærenes representanter ventilerte mulighetene for eventuelle hobbyrom i administrasjonsbygget, men på grunn av økonomien er slike rom ikke planlagt.
For øvrig ble det nevnt at funksjonærene gjerne så en representant i Byggekomiteén for å kunne følge med i planene. Ledelsen vil ta et møte med Funksjonærforeningens styre om saken.
Med hensyn til utformingen og planleggingen av kontorlandskapene har nå firmaet tatt kontakt

med eksperter på dette område for å oppnå det mest tilfredsstillende resultat.

5. *Strukturproblemene*

Man kom inn på fremtidens strukturproblemer og dir. Thv. Selmer nevnte endel av de vanskeligheter med driften som fremtiden *kan* innebære. De teknologiske fremskritt endrer seg stadig, konkurransen og lønnsomheten fordrer stadig større krav til økt aktivitet og vi må stadig være på vakt for omstilling. Skulle det i fremtiden bli noen som helst form for innskrenkninger, vil varsel herom bli gitt i så god tid som det lar seg gjøre.

6. *Neste møte* ble berammet til mandag 2.9.1968, kl. 11.

JG

Kan De svare på dette?

1. Hvor var Ra gud?
2. Hvem var Nefertite?
3. Hva er icterus?
4. På hvilken måte kan man dele tre egg mellom fire mennesker, slik at hver får sitt?
5. Hvem tenker De på i forbindelse med navnet Joy Anderson?

Se svar på side 17.

Takk!

Jeg har dessverre ikke fått tid til å takke samtlige funksjonærer for mangeårig godt samarbeide, og heller ikke for hyggelig og overraskende presang ved min fratredelse, hvorfor jeg på denne måte ber dere alle motta min hjerteligste takk!

Arne Boye Evensen.

Litt historikk om Amtm. Meinichs gt. 15

Hjørnet av Amtmann Meinichs gate og Fredrik Glads gate.

Vårt hovedlager holder til i Amtm. Meinichs gt. 15. Det er ikke bare lageret som er der. I annen etasje finner vi både lagerkontoret, innkjøpsavdelingen, spedisjonsavdelingen, selvkostbokholderiet og ikke å forglemme hullkortavdelingen som er en meget viktig faktor i vårt firmas funksjon. Som leieboer kom vi dit opp i 1938 og fikk i årene fremover større og større lagerplass inntil vi i november 1950 kjøpte hele eiendommen som er på 5092 m².

Her skal vi fortelle litt om den gamle gården hvor det ustanselig strømmer varer inn og ut, så det er praktisk talt her firmaets hjerteslag slår.

Familien Hildisch kom til Amtm. Meinichs gt. 15 i 1869 og de to brødrene drev her garverivirksomhet under navn av Carl og Julius Hildisch & Co. Carl Hildisch døde imidlertid i 1888 og etterlot seg hustru Wilhelmine og 5 barn, 3 gutter og 2 piker. Den ene opptok garverivirksomheten etter sin far og var meget driftig. Hans frue, født Bischoff, hadde mange penger og i 1897 gikk man i gang med stor byggevirksomhet i Meinichsgate, og resultatet

ble alle de bygninger vi i dag ser der oppe — unntatt beboelseshusene. Karakteristisk er den 30 m høye fabrikkpipen som ble bygget i 1899. Den 23. mai 1898 ble firmaet C. Hildisch Læderfabrik, Christiania, registrert og nå begynte en stor virksomhet innen bransjen. Det var ikke småsummer som ble investert der oppe, for branntaksten i 1899 var 446 580 kroner og i 1900 525 000 kroner med bygninger, maskiner og fast inventar. Og det var store penger den gang da kronen hadde en ganske annerledes verdi. Til motsetning kan vi nevne at den gamle garveribygningen som sto der før, hadde en branntakst på 15 000 kroner.

Fabrikkfører Dietrich Hildisch var ikke bare interessert i garverivirksomhet, han ble etter hvert også mer interessert i fettbransjen. Det kan nevnes at Hildisch i 1912 var med å starte De-No-Fa A/S, Fredrikstad. De forberedende arbeider ble utført av direktør Lorentz Norenberg og Dietrich Hildisch med bistand av selskapets tekniske direktør, dr. ing. Carl Fred Holmboe. Hildisch var gjennom sin svoger, dir. A. Brønnings, kommet i for-

bindelse med det tyske firma Bremen-Besigheimer-Oelfabriken som disponerte en metode for herding av animalske og vegetabiliske oljer ved tilsetning av vannstoff. Hildisch var også for mange år tilbake en tid adm. direktør for De-No-Fa. Under siste verdenskrig kom Hildisch, som nå er død, med i det politiske liv — men dessverre på den gale siden.

Beboelseshusene i Meinichs gate er meget gamle — ja så gamle at det er uråd å finne ut når de er bygget. Opprinnelig sto det her noen gamle stuer, bygget av tømmer. Disse er siden påbygget med planker i 2 etasjer og utvendig panelt. Det er de tidligere numre i Niels Huus' gate 12—14—16. Nr. 16 ligger øverst på hjørnet av Meinichs gate. Huset er ikke lite — det er 15 m langt og 8 m bredt med 2 etasjer og loft. I hver etasje var 6 rom og oppe på loftet var også et par rom. Mot gårdsplassen var det tidligere svalgang, men denne er senere innbygget. Nr. 12 og nr. 14 var opprinnelig 2 gamle stuer som ble påbygget med 2. etasje og sammenføyet.

Det kan være interessant å ta et historisk tilbakeblikk på Amtm. Meinichs gt. 15. Strøket der oppe tilhørte tidligere Akers herred, men i midten av forrige århundre hadde Christiania sterkt behov for byutvidelse og så seg om etter dertil egnede distrikter. «Aftenbladet» skrev i 1866 bl. a. om utvidelsen:

«Sandagerjordet — Hvor der er anbragt retvinklede kvartaler med tilstrekkelige gader.»

Dette skulle tyde på at strøket der oppe forholdsvis tidlig ble regulert av myndighetene i Aker. I 1877 ble Sandagerjordet innlemmet i Christiania og vi finner at dette strøk da hadde 750 innbyggere. Amtm. Meinichs gate hadde i 1867 følgende betegnelse:

«Quartal E, L.nr. eller parsell nr. 93, Matr.nr. 75» og er utgått fra eiendommen store O.

Gården O.

Gårdsnavnet er en gammel sideform av A 5 : å. Gården nevnes allerede på 1200-tallet. I et brev av 24. mars 1219 makeskifter den senere kansler baronen herr Audun Hugleiksson Hestakorn 1 markebol i Østre O til Oslo Bispestol. Ifølge Biskop Eysteins Jordebok eide Bispestolen 2 hæfselder smør i Østre O. (Hæfselder, egentlig et halvt sold og opprinnelig et mål for korn.)

I 1900 solgte Dietrich Hildisch alle eiendommene tilhørende Amtm. Meinichs gate 15 til A/S Hildisch's Læderfabriker for 66 800 kroner.

— — —

(Forts. side 7.)

Strabasiøst

Som det fremgikk av dagspressen, var siste vinter svært snørik i Lofoten. En værobservasjonspost like ved Kvitfossen transformatorstasjon (der bildet er tatt), ca. 2 mil nord for Svolvær, viste 2 meter snødybde i midten av mars.

Siemensmontør Sigmund Karlsen viser imidlertid at det skal mer til for å hindre montasjen fra å gå sin gang.

Van.

Velkomsthilsen

Vi gjengir en liten notis som vi har sakset fra Daily Express:

Sylvia Smith heter en ung pen pike som er ansatt ved flyplassen i London for å dele ut gratis aviser til amerikanske turister. Avisene er av et flyselskap stemplet over med store bokstaver: «Welcome to London», og det hele er reklame for byen.

Forleden dag var Sylvia som vanlig på plassen sin med sine amerikanske aviser og delte dem ut til morgengretne turister som langsomt beveget seg inn i de ventende busser. Plutselig ble det stor ståhei hos alle amerikanerne som trengte seg ut av bussene igjen. For over hele førstesiden på gratisavisene stod det stemplet i sterk blåfarge «Welcome to Rome».

Ved en feiltagelse var det delt ut og stemplet feil på avisene.

The 2nd International Shipping Exhibition

Norges Varemesse - Sjølyst i mai 1968

Foto: Henriksen & Steen.

Den første internasjonale utstilling fant sted i mai 1965, og p.g.a. den store suksess man hadde, ble det bestemt å arrangere en ny utstilling i mai 1968.

Bortimot 260 utstillere fra mer enn 19 land deltok, og vårt firma var også denne gang med.

Vi hadde en stand inne i hallen på ca. 60 m² (se bildet) samt en ca. 10 m² stand ute på messeområdet.

Her var det stilt opp 2 Diesellaggregater (Ford - Siemens) samt en skipstavle med 2 generatorer — og 1 forbrukerfelt.

Med anlegget kunne man demonstrere et system for autm. synkronisering av et i turtall fallende turboaggregat, et system utarbeidet av ing. Sagen, SFi og utført i praksis av Siemens Norge A/S, Trondheim.

Systemet vakte stor interesse.

På standen inne presenterte vi en modell for fjernstyring av hovedmotor (diesel) med tilhørende manøverlogger.

Ennvidere kunne vi demonstrere en datalogger, fjernskriveranlegg og en værkartskriver.

En modell av et vinsjhus med rigg utstyrt med laste- topping og preventervinsjer kunne demonstreres og samlet interesserte tilskuere.

Den alminnelige mening er, at messen lå på et meget høyt teknisk nivå og man har besluttet å arrangere den tredje utstilling i 1971. *Jac.*

(Forts. fra side 6.)

Og som nevnt overtok vi eiendommen i 1950 og ominnredet den til det den er i dag, og det er ikke for få millioner av elektrisk materiell som har gått ut fra Meinichs gt. 15.

Men om ikke så lenge så får vi hypermoderne lager på Linderud, og selv om mange med vemod vil minnes den gamle gården i Meinichs gt. 15, så blir det fint å flytte inn i helt moderne og tidsmessige lokaler! *g.*

OM NYE MEDARBEIDERE

Den følgende artikkel skildrer de viderverdigheter som nye medarbeidere er spesielt utsatt for, og er basert på en gjennomsnittsbedrift hvor som helst i verden. Skulle man likevel mene å dra kjensel på kolleger, eller trekke sammenlikninger med de rådende forhold i vår egen bedrift, beror dette på ren tilfeldighet, og er statistisk sett helt korrekt.

For en ny medarbeider vil den aller første dagen i den nye bedrift være av vesentlig betydning for hans videre karriere.

Altfor ofte oppdager nybegynneren for sent at han i de første dager av sin tilstedeværelse hadde hatt de beste forutsetninger og sjanser til å oppnå og få gjennom saker, som senere bare kan greies med de aller største anstrengelser.

Han vil videre finne at organisasjonen i bedriften, som kanskje syntes klar på papiret, i praksis meget sjelden gir klare avgrensninger hva myndighet og kompetanse angår. Tvert imot vil han oppleve at andre gjerne vil blande seg inn i hans anliggender.

Særlig den nybakte, som kommer rett fra skolen vil med undring måtte fastslå at de teoretiske kunnskaper som han bringer med seg har falmet sterkt hos sine eldre kolleger. Dette oppveies i de fleste tilfelle av oppspart erfaring og spesialviten om bransjen og produktene.

Ennvidere vil nykommeren føle at den kollegiale nysgjerrighet er spesielt stor de første dagene. Selv om han ikke merker det direkte vil han da stå i brennpunktet for alles interesse.

Skulle man gi fra seg et godt råd til en nybegynner i hans brogete situasjon, måtte det være: høre, se og holde munn.

Hvordan arter så situasjonen seg sett fra bedriftens side? Som regel kan avdelingssjefen eller personalsjefen allerede under de innledende forhandlinger skille ut de mer servile (veike) fra de mer patriarkalske (harde) mentalitetstyper.

Om den nye egner seg mer som håndlanger enn som leder vil også kolleger og medarbeidere ganske snart finne ut, ja ofte allerede første dagen.

De veike synes harmløse og ubetydelige. De lar seg trykke opp mot veggen, blir kommandert omkring, og ikke tatt alvorlig. Man regner med at deres ønsker, innvendinger, forslag og forordninger kan ignoreres eller iallfall behandles med likegladhet.

Hva er det så som kjennetegner den andre typen,

de harde, de med den imponerende, selvbevisste personlighet? Betrakter man dem nærmere vil man konstatere følgende: Blikket er fast og ufravikelig, holdning og gange er spenstig, håndtrykket fast, alle bevegelser er sparsomt dosert. Talemåten er likeledes fast og lett inntrengende, men likevel behersket og dosert.

I uvante, kritiske eller pinlige situasjoner er de motige, uforferdet og urokkelige. De tar heller et ekstra skritt frem enn å vike tilbake en tomme.

De er ytterst sparsomme i sin deltakelse i spøk og løsslupphet. De vet å skjule enhver indre følelse både av negativ og positiv art (ergrelser, sinne, skadefrohet, jubel). Dessuten har de lært å si «nei» på en høflig men bestemt måte. En tilbakeholden og alltid verdig holdning avrunder deres vesen.

Nybegynnere som gjerne vil tilegne seg flest mulig av disse egenskaper bør imidlertid merke seg at enhver overdrivelse uvegerlig vil gi inntrykk av arroganse, og det er man i hvert fall lite tjent med.

Man skulle føre seg for øye at før man har begynt er man en ennå ukjent størrelse for sine fremtidige kolleger. Fordelen av dette er at man disponerer over en høy forskuddskonto på autoritet som imidlertid vil reduseres fra det øyeblikk man bertrer bedriften. Hvor mye er opp til en selv.

Samlivet innenfor bedriftene ville forløpe vesentlig mer friksjonsfritt hvis hver kollega åpnet sin munn med like stor forsiktighet som sin portemonné.

Særlig for nykomlingen er situasjonen noe kritisk. Man interesserer seg for hvor han kommer fra, familieforhold, økonomi, åndelig horisont, og sist men ikke minst, for hans personlige og faglige evner. Dette skyldes vel rett og slett selvpopholdelsesdriften, idet enhver gjerne vil vite om den nye er ham overlegen, og dermed kan bety en fare for ham.

I prinsippet er man sine kolleger overlegen hvis man vet mere om dem enn de om oss. Det er altså lurt av nykomlingen å være noe tilbakeholden med sine meninger, ytringer og bedømmelser. Dessverre er ofte det motsatte tilfelle idet vedkommende i brautende ordelag redegjør for sine tidligere suksesser både privat og i arbeidslivet. Som eldre kollega spør man seg i slike tilfelle om hvorfor denne mannen ikke ble der han kom fra, hvor han jo hadde så ideelle muligheter til å utfolde seg og høste så stor anerkjennelse for sine fremragende ytelser. Imidlertid, helt forskånet for intriger blir man ikke, selv om man er aldri så forsiktig. Da gjelder det å handle

riktig. Istedenfor å bruse opp og forlange den ene eller annen fjernet, eller å sky intrigemakerne, bør man glad og fornøyet begi seg inn i deres mitte og avgi en ubekymret og overdrevet «innrømmelse». Denne metoden som går ut på å spotte bort beskyldninger ved overdrivelse istedenfor å blånekte, er gammel og velprøvet, og er den minst anstrengende metode å drepe intriger på.

De ansatte kan stort sett deles i tre grupper i henhold til initiativ og personlig innstilling til arbeidet:

Noen få arbeider slik at det skjer noe.

Mange konstaterer kun at det skjer noe.

De aller fleste står imidlertid mentalt så fjernt fra bedriftslivet at de ikke engang bevisst fornemmer eller registrerer de forandringer som gjennomføres av førstnevnte gruppe.

Et ordtak sier: «Nye koster feier best». Dette passer også i bedriftslivet idet nye medarbeidere ofte medbringer mye god vilje, initiativ og ærgjerrighet, og således hører hjemme i gruppe I. Om de fortsatt kan regnes til denne gruppen vil ikke bare avhenge av kvantiteten, men først og fremst kvaliteten av det arbeid de utfører. Vesentlig er også tilretteleggingen av resultatene for viderebearbeidelse f. eks. av de foresatte.

Disse setter f. eks. slike medarbeidere høyt som ikke bare stiller spørsmål, men samtidig tilbyr forslag til løsning. Før man altså trer frem for de foresatte med et problem, skulle man selv ha tenkt gjennom problemet og gjennomlyst det fra forskjellige sider. Ved å skissere opp ved hjelp av stikkord de løsningsmuligheter som man mener foreligger, behøver en foresatt bare velge ut den for ham beste løsning, ja i enkelte tilfelle bare å si «ja» eller «nei».

Enhver ny medarbeider i et firma vil ganske snart konstatere at han ikke høster den anerkjennelse og oppmerksomhet som han mener tilkommer ham i hans ærgjerrige arbeid. Dette er rett og slett ikke mulig i hverdagens hektiske jag. Sett fra ledelsen er den enkelte medarbeider og hans oppgaver bare et lite tannhjul i et større maskineri. I de fleste bedrifter består «anerkjennelsen» derfor bare i at man ingen påpakninger eller reklamasjoner får.

Uansett hva man blir forespeilet av automatikk innen lønnsforhøyelser er det erfaringsmessig alltid nødvendig med en påminnelse eller sogar flere fremstøt fra medarbeiderens side. Slik kommer da de for begge parter(!) ubehagelige lønnsamtaler endelig i stand. Her bør man ta hensyn til noen elementære grunnregler: Ønsket om høyere lønn må for det første være logisk begrunnet og bør ikke være basert på den sökendes nødsituasjon, men på den innvilgende parts fordeler ved å ha søkeren i sin

tjeneste. Det ville altså være galt av søkeren å hen-vise til sin høye gjeld, husleie, lang vei til jobben, syk svigermor, eller sine mange barn.

(På den annen side ville det være like galt fra ledelsens side eksempelvis å avslå en lønnsforhøyelse med den begrunnelse at vedkommendes frue eller forlovede tjente meget godt som f. eks. slagersangerinne eller stripteasedanserinne.)

Riktigere må det være å appellere direkte til den foresattes fairness og rettferdighetssans. Men enda bedre hvis man kan legge frem tall og skriftlige bevis på misforholdet mellom oppnådde resultater og belønning.

I nesten alle bedrifter vil man legge merke til at det svært ofte ansettes en person utenfra når en jobb i det høyere skiktet skal besettes. Dette har forskjellige grunner. «Man blir ikke profet i sitt eget land», sier et gammelt ord. Den største vanskelighet består vel deri at ikke den nødvendige autoritet som skal til for å styre sine tidligere kolleger kan stables på bena hos mange av de aktuelle kandidater. Man kjenner jo den nye sjefens personlige skavanker og svakheter. Vil man videre frem er derfor svært ofte eneste utvei å søke høyere stillinger i andre firmaer. Bakdelen er bare den at da begynner hele dansen som er skildret i denne artikkel fra nytt av. Man er da nemlig selv «den nye».

Da vi i begynnelsen av juli hadde så meget regn, mottok vi fra en flittig medarbeider følgende trøstefulle linjer:

REGENWETTER

*Lass regnen,
Wenn es regnen mag,
dem Regen seinen Lauf,
Wenn es genug gerechnet hat,
hört von selbst es auf!*

F. Heyerdahl.

Litt om avd. 20

KORT OVERSIKT

Avd. for industri og samferdsel — avd. 20 — ble opprettet i 1965 for å konsentrere en del av vårt firmas innsats overfor kundegruppene industri, skipsfart og de offentlige etater. Avdelingen markedsfører såvel komplette elektriske anlegg, f. eks. strømforsyning til tunnelbanen i Oslo inkl. montasje og idriftsettelse, som forskjellige typer elektriske apparater og maskiner, f. eks. en polomkobelbar motor til en lastevinsj på et skip. På et område beveger vi oss ut over elektroteknikkens grenser, idet avdelingen også står som leverandør av betydelige mengder grafitt- og kullprodukter til industrien. Vi nøyer oss derfor ikke alltid med å levere et elektrisk anlegg til en lysbueovn eller et likeretteranlegg for elektrolyse, men kan også være representert som leverandør av grafitt Elektroder for elektrostålovn, grafittanoder for elektrolitisk fremstilling av magnesium og katodekull for aluminium elektrolyse. Den kjennskap til de forskjellige industrielle prosesser som dette fører med seg har dessuten betydning ved løsning av de måle- og reguleringsstekniske oppgaver som ligger innenfor avdelingens virksomhet.

INDUSTRIANLEGG

På industrisektoren har Siemens tradisjonelt vært leverandør av utstyr for fordeling og forbruk av elektrisk energi.

Prosjektering av høy- og lavspente fordelingssentraler har i den senere tid blitt viet stor oppmerksomhet, og ved bruk av teknisk høyverdige apparater og hensiktsmessige konstruksjoner har påliteligheten øket og plassbehovet blitt redusert. Sentralene blir nå vanligvis konstruert på basis av standardseksjoner, og produksjon og utprøving av de ferdige produkter utføres ved vår sterkstrømsfabrikk i Trondheim. Spesielle utvalg med representanter fra de interesserte avdelinger i firmaet har til oppgave å følge utviklingen på denne sektor og vurdere alle impulser som kan nyttiggjøres ved ny-utvikling eller evt. forandringer av standardiserte produkter.

De elektriske motorer, som hører med til de største kraftforbrukere i industrien, representerer i dag på grunn av den stadige forbedring av isolasjonsteknikken et meget driftsikkert element i produksjonsprosessen.

Man skulle etter dette tro at bygging av elektriske industrianlegg burde være en forholdsvis problemløs tilværelse. Det er det da — heldigvis får vi vel si — ennå ikke blitt, og den vesentligste grunnen til dette ligger i de krav som i dag blir stilt til den enkelte industribedrift i form av øket produksjonsvolum, kvalitetsforbedring og reduserte omkostninger. Driftsikre elektriske apparater og maskiner er selvfølgelig et absolutt krav til den elektrotekniske del av et prod. maskineri som skal fylle de ovennevnte fordringer, men i tillegg må det komplette elektriske anlegg kunne ivareta nedenstående funksjoner i langt sterkere grad enn hittil:

a. OVERVÅKING

Registrering av de elektriske størrelsene strøm og spenning på viktige punkter i anlegget er en selvfølgelig, men med de økende krav til hurtighet og nøyaktighet i produksjonsprosessen er det andre verdier som det er like viktig å få konstatert. Det kan være den posisjon et arbeids-stykke har, verdien av temperaturen eller trykket for en gass eller nivået av en væskemengde i en beholder. Kravet kan være å måle disse størrelser kontinuerlig eller å gi signal ved over- eller underskridelse av bestemte verdier. Valg av type, plassering av og strømforsyning til disse forskjellige «signalgivere» er i dag problemer som må vies meget stor oppmerksomhet ved prosjektering av et industrianlegg.

b. STYRING OG REGULERING

De signaler som følger av den utvidede overvåking blir gjerne ført til et felles kontrollsted, hvor man kan få en samlet oversikt over prosessens tilstand. Herfra kan man så ved avvikelse fra de foreskrevne verdier gripe inn i prosessen, f. eks. ved forandring av en motors hastighet eller forstilling av en ventil.

En sentralisering av styringsfunksjonene med overføring av elektriske impulser over lange avstander og ofte med kompliserte forriglingssystemer, har ført til at nye komponenter har tvunget seg frem innenfor den tradisjonelle sterkstrømsteknikk. I styringsteknikken har vi fått begrepet «industriell elektronikk», et system med basis i anvendelsen av transistorer som delvis erstatning for reléer. Fellesbetegnelsen for det system som Siemens markedsfører er Simatic, og disse komponentene vinner sta-

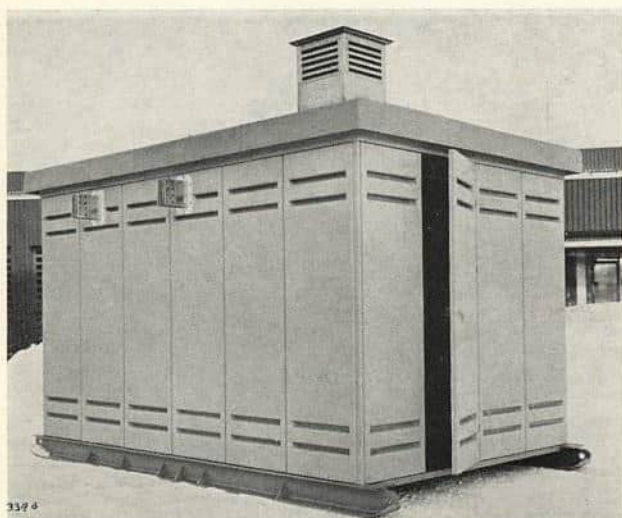

Fig. 1. Transportabel likeretter for 10 000 A, 25 V.

dig innpass på de forskjelligste områder innenfor anleggsteknikken.

Ved flere produksjonsprosesser er det meget viktig å kunne foreta en hurtig og nøyaktig forandring av en motors hastighet. En ny komponent, tyristoren, har gitt muligheter for en forbedret teknikk på dette området. Også her har vi fått et nytt navn, «kraft-elektronikk», som symboliserer at elektronikken også anvendes ved løsning av spesielle strømforsynings-problemer.

På grunnlag av de målte størrelser vil man ofte at deler av prosessen skal kunne reguleres automa-

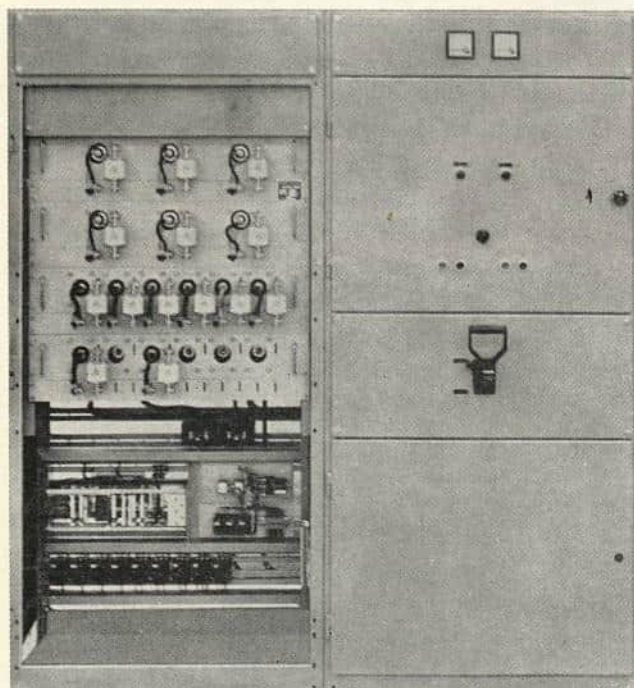

Fig. 2. Likeretter for regulering av likestrømmotor, ytelse 220 kW.

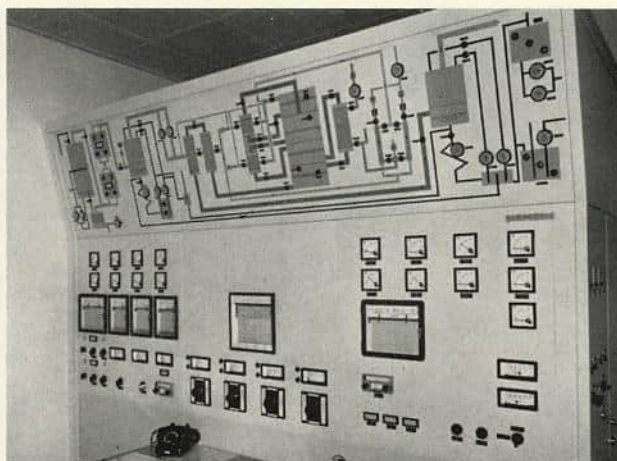

Fig. 3. Instrumenttavle for en svovelsyrefabrikk.

tisk, d.v.s. at enhver avvikelse fra de foreskrevne verdier gir impulser til et regulerings-system som søker å gjenopprette normaltilstanden. Slike reguleringskretser er i dag svært vanlige innenfor industrien. Ved mer kompliserte prosesser blir nå datamaskinen tatt i bruk for overordnet styring og regulering.

Prosjektering av anlegg med et sterkt innslag av de ovennevnte funksjoner forutsetter i første rekke at firmaet sitter inne med kompetanse på mange felter og at firmaets folk har evnen og viljen til samarbeid.

Innenfor områdene industriell elektronikk og kraftelektronikk er det opprettet avdelinger som utfører såvel utvikling av nye apparater som prosjektering av aktuelle oppdrag. I samarbeid med disse og andre avdelinger innen firmaet, i første rekke avd. for anleggskonstruksjon og montasje, står avdeling 20 godt rustet til å ta på seg utførelsen av komplette elektriske industrianlegg. Det koordineringsarbeid som byggherren sparer seg ved at et firma kan samle en så stor del av det totale anlegg på en hånd, spiller en ikke uvesentlig rolle i dagens situasjon med de stadig kortere tider for bygging og utprøving av anleggene.

SKIPSANLEGG

Parallelt med utviklingen på industri-sektoren, bare i enda raskere takt, har utformingen av de elektriske anlegg ombord tatt preg av ønsket om en øket overvåking av delvis automatisering av anleggene. Graden av automatisering avhenger av skipstype og på hvilken fart skipet skal settes inn. Man tilstreber å optimalisere driftsøkonomien for skipets maskineri, øke sikkerheten samt frigjøre skipets personell for rutinemessige styre- og kontrollfunksjoner.

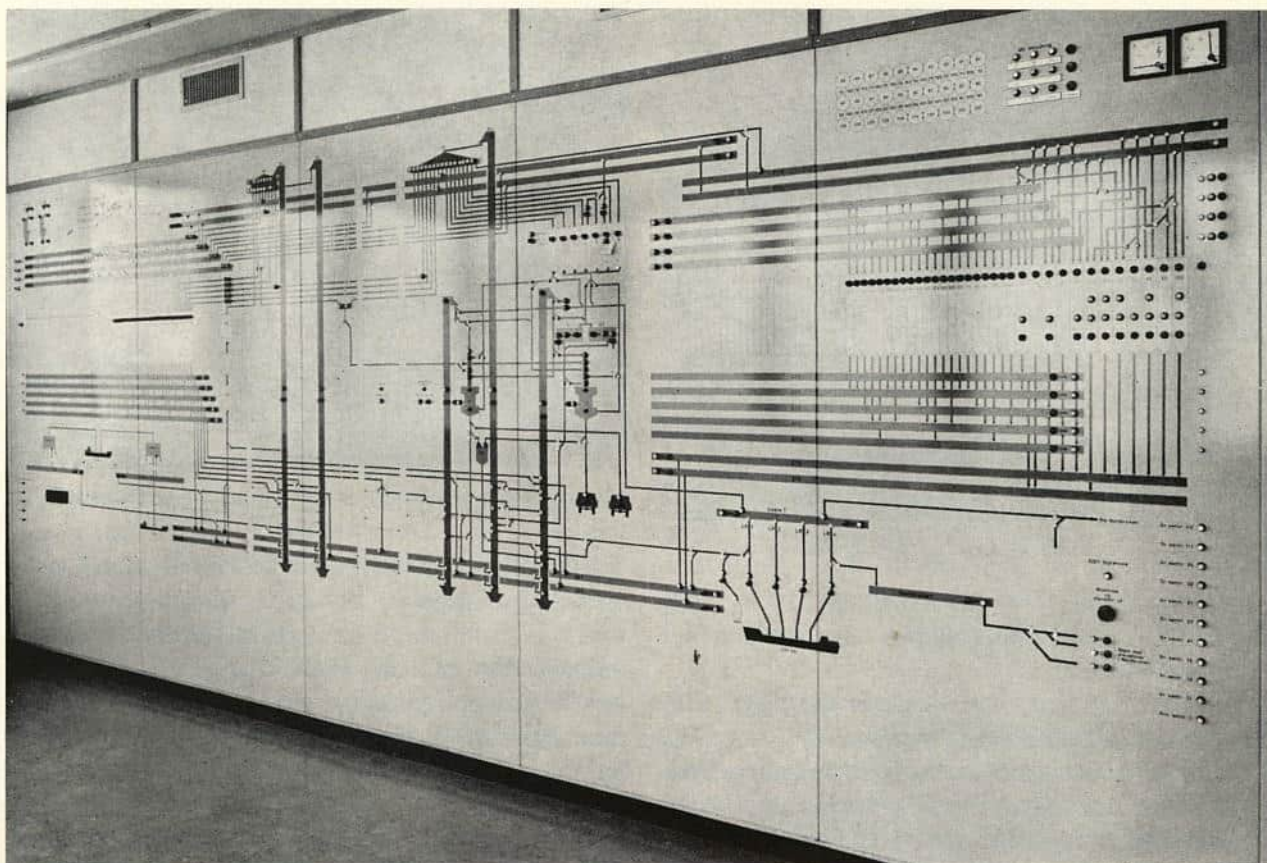

Fig. 4. Styre- og overvåkingstavle for kornsilo.

Prosjektering av komplette elektriske skipsanlegg krever omfattende kjennskap til skipsteknikk generelt og de krav som stilles til komponenter som skal benyttes ombord. Med en lang tradisjon på området elektriske skipsanlegg, og med en helhjertet innsats fra vårt personell for å øke vår kompetanse der hvor ny teknikk blir tatt i bruk, har Siemens Norge stadig styrket sin posisjon innenfor skipssektoren. Et intimt samarbeid med redere, verft, klassifikasjonsselskaper og forskningsinstitutter er en nødvendig forutsetning for at våre anlegg skal tilfredsstille brukernes krav.

Også for skipsanlegg er det av stor betydning at et firma kan ta hånd om leveranse av komplette systemer som sparer kjøperen for koordineringsarbeid og gir klare ansvarsforhold. Dette gjelder spesielt ved ombygging av skipsanlegg til en høyere automatiseringsgrad mens skipet er i fart, et område som f. t. møter stor interesse innenfor den norske handelsflåte.

LEVERANSER

Avd. 20 har vært sterkt engasjert i forbindelse med utførelsen av de elektriske anlegg for aluminiumverket A/S ALNOR på Karmøy. Anlegget, som ble utførlig omtalt i siste nummer av «SIE-

MENS NORGE», omfatter bl. a. 2 likeretteranlegg på hver 140 000 A, 950 V. Likestrømmen sendes gjennom en rekke bad hvor selve produksjonen av råaluminium foregår. Til 3 andre aluminiumverk, Mosjøen Aluminiumverk, A/S Årdal og Sunndal Verk og AB Svenska Aluminiumverken, har vi i den senere tid levert en likeretter av noe mindre format, likestrøm 10 000 A ved 25 V, men i en litt uvanlig utførelse, nemlig som transportabel kiosk på meier. (Fig. 1.) Denne likeretteren benyttes ved forsøk på å øke elektrolysebadenes strømstyrke. Den tilknyttes et mindre antall bad inne i elektrolysehallen som derved får en likestrøm i tillegg til strømmen fra det stasjonære anlegg. Avhengig av forsøksresultatene kan evt. strømstyrken senere økes for hele badrekken.

En annen likeretter bygget for regulering av en likestrømmotor, er vist på fig. 2. Likeretteren er nylig levert til A/S Dalen Portland Cementfabrikk, hvor den tilhørende motor står for driften av en stor rotérovn for produksjon av sementklinker. Likeretteren har en ytelse på 220 kW og den regulerbare utgangsspenning fra 0 til 380 V likespenning gir mulighet for en fullstendig trinnløs forandring av motorhastigheten. På figuren til venstre ser vi

tyristorene med sikringer, styresats og reguleringsutstyr. Likerettere av tilsvarende type er også levert Norwegian Paper Mill A/S, A/S Buskerud Papirfabrikk og A/S Svelvik Papirfabrik.

For den svovelsyrefabrikk som Det Norske Zinkkompani A/S, Odda, satte i drift i 1966, hadde Siemens omfattende leveranse- og montasjeoppdrag. Fremstillingen av svovelsyre skjer i et såkalt kontaktanlegg (system Lurgi), hvor forbrenningsgassen fra en svovelholdig kis bringes i kontakt med en katalysator i et kontakttårn. Dette resulterer i en SO_3 -gass, som i et absorpsjonstårn bringes over i svovelsyre med den ønskede konsentrasjon.

At ovennevnte fremstilling av prosessen er sterkt forenklet, viser bildet av instrumenttavlen for anlegget (fig. 3). I vårt oppdrag inngikk nemlig leveranse og montasje av utstyr for overvåking og regulering, og dette omfatter så forskjellige oppgaver som f. eks. regulering av trykk i kisoavn, måling av temperatur i SO_3 -gass, regulering av konsentrasjonen i produksjonssyre og overvåking av nivå i syrebeholdere. Prosessen kan overvåkes fra tavlen som er vist på fig. 3.

Til Stavanger Havnesilo leverte vi i 1966 det elektriske anlegg for lossing, lasting, transporter, tørking og lagring av korn. Disse arbeidsoperasjoner utføres ved hjelp av sugeapparater, elevatorer, redlere, fordelere, tørkere etc.

Anlegget er bygget etter prinsippet for sentralisert styring og overvåking og desentralisert fordeling av den elektriske energi til de forskjellige driftsanordninger.

Styre- og overvåkingstavlen for dette anlegg er vist på fig. 4.

Det ble her benyttet svakstrømsstyring med reléer (ca. 800 stk.). For tilsvarende anlegg ville vi i dag ha benyttet kontaktløs styring.

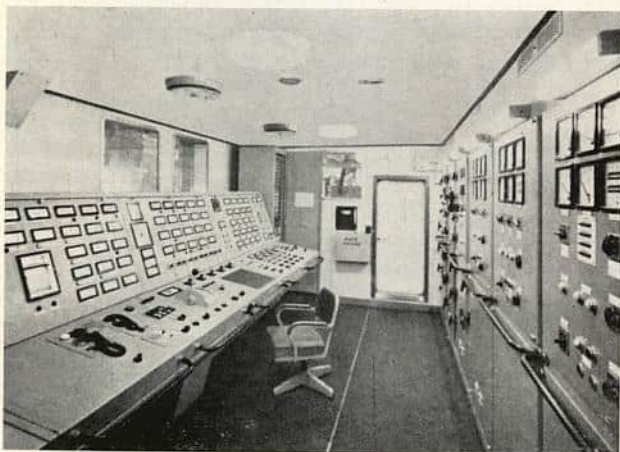

Fig. 5. Kontrollrommet på M/S «Finna».

Vår leveranse av elektrisk utstyr til åtte like bulk-skip bygget i Japan for norsk regning, representerer en milepel for vår innsats på området elektriske skipsanlegg. Disse båtene har en høy grad av automatisering og på grunn av at vi var engasjert innenfor hele spektret av elektrisk utstyr fikk vi her en mulighet til å praktisere vår anleggsteknikk i langt større grad enn hva som er vanlig på skipssektoren. Fig. 5 viser kontrollrommet på M/S «Finna», med kontrollpult til venstre og hovedtavle til høyre.

De apparater og tavler som er vist på bildene er alle produsert ved vår sterkstrømsfabrikk i Trondheim.

BOWLING i S/B

De aller fleste kjenner vel bowlingsporten bare fra kampene som ble sendt i Sportsrevyen i TV. At sporten for tiden er meget populær skulle være hevet over enhver tvil.

Hos oss i S/B er bowlingsporten forholdsvis fersk som bedriftsidrett. Det er nå bare vel et år siden vi startet opp, og på denne tiden har til og med de aller fleste deltakerne klart å trekke seg. Igjen har vi en liten, men desto mer aktiv gruppe på 6—7 spillere som er med på treningskveldene hver 14. dag. I høst er det endatil satt opp premie til den som oppnår høyeste gjennomsnitt på de 10 beste serier. Stillingen ble:

1. E. Hansen	150 poeng
2. J. Olsen	147 »
3. T. Tangen	143 »

Det deltas videre med et 4-mannslag i en krets-turnering blant byens bedriftslag, og vi er ganske fornøyd med innsatsen i de første kampene.

Selv om sporten er ganske dyr å drive, selv på amatørplanet, så er den så underholdende og engasjerende at den må betegnes som en ypperlig avkobling. Vi håper at flere av Siemenslagene vil ta med bowling på programmet, slik at vi kan kjøre «Siemensmesterskap», om ikke på annen måte, så pr. korrespondanse.

JO

På et vitenskapelig foredrag om befolkningsproblemer uttalte foredragsholderen at hver gang han pustet, døde et menneske.

— Når han har oppdaget det, sa min sidemann, burde han da ikke oppsøke en tannlege.

Fra det gamle Christiania

Stortorget i 1870

Norsk industri som motiv for landsomfattende fotokonkurranse

I disse dager utlyser Norges Industriforbund en fotokonkurranse for alle Norges fotografer — amatører som fagfotografer. Bakgrunnen for fotokonkurransen er at Norges Industriforbund i januar 1969 feirer sitt 60 års jubileum. I den anledning vil man søke å gi publikum en bred orientering om dagens industri-Norge.

Behovet for gode og informative bilder om norsk industri er stort, ikke minst for å kunne orientere hjemme og ute om Norges største næring og arbeidsgiver, industrien. For å kunne dekke dette behovet bedre i fremtiden har Industriforbundet tatt initiativet til en konkurranse hvor norske kamerajegere blir oppfordret til å delta med gode bilder som er representative for Norges industri — gjerne med historisk eller fremtidsrettede perspektiver. Deltagerne i konkurransen kan hver sende inn inntil 10 bilder, og Forbundet håper med dette på en så bred presentasjon av industrien som overhodet mulig.

Konkurransen er delt i to klasser, svart/hvitt og farger hvor amatører og fagfolk konkurrerer på like fot. Fristen for innlevering av bilder til konkurransen er satt til 1. oktober. Deretter vil en jury på 3 medlemmer, redaktør T. N. Treider fra Norges Industriforbund, fotograf Ragge Strand fra Norges Fotografforbund og redaktør G. Jerman fra Norges Eksportråd, plukke ut de beste bildene. I januar—

februar 1969 vil så Elektrokemisk A/S i Oslo stille ut samtlige antatte bilder.

Premieutdelingen vil finne sted på åpningsdagen for utstillingen. 1. premie i begge klasser er kr. 2 000,—, 2. premie er kr. 1 000,—, mens 3. premie er kr. 500,—. For premiering av de beste historiske bilder har juryen kr. 1 000,— til disposisjon.

Etter at utstillingen er over, vil det bli operert et registreringsarkiv over de bilder norsk industri kan være interessert i. Bildene vil senere bli benyttet i så vel utlandet som her hjemme. Det er bl. a. mulig at utstillingen vil bli vist i sin helhet andre steder enn i Oslo. Senere vil bildene bli benyttet i PR-arbeidet for norsk industri i inn- og utland, i presentasjon av de enkelte bedrifter og/eller grener, osv. Norges Eksportråd har bl. a. sagt seg meget interessert i at et slikt billedarkiv blir opprettet.

De innsendte bildene vil altså få en verdi langt utover konkurranse- og utstillingsøyeblikket. Fotografene vil være med på å skape det riktige bilde av vår viktigste næring.

Nærmere konkurranseregler får en ved henvendelse til arrangørene.

Bildene kan sendes til Norges Industriforbund, Drammensveien 40, Oslo, innen 1.10.68. Må merkes: «Fotokonkurranse».

Siemenslaget i Bergen på båttur

Vi går ombord

Det bærer utover fjorden

Siemenslaget under ledelse av fungerende festdirektør Langhelle, assistert av frøken Pedersen arrangerte båttur den 13.6.68 om kvelden. Fotograf var A. Moldestad.

Deltagerne, ialt 38, møtte opp på Fisketorvet, hvor «White Prince» lå klar for start. «White Prince» er en turbåt med plass til 40 personer.

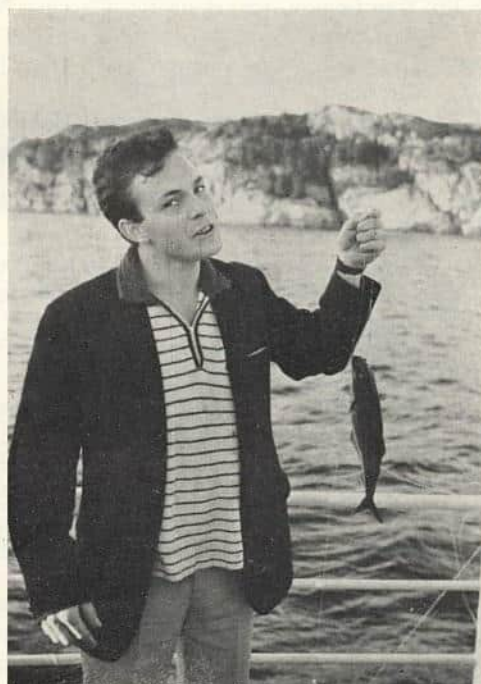
Vi dro ut Vågen, Byfjorden, forbi Askøy og ut i Hjeltefjorden. Musikerne Fanebust og Langhelle var på plass og underholdt på turen utover. I Hjel-

tefjorden la båten bi, og fisket kunne begynne. En del var bra utstyrt med redskap, og resten kunne få leie ombord.

Det var strålende vær den kvelden, og kanskje i fineste laget til storfiske. Men fisk ble det, i alt 12 paler (småsei). En del konkurranse var der, men resultatet ble bedømt etter antall fisk og ikke etter vekt. 3 mann hadde 3 fisker hver, og avgjørelsen om seierherre ble avgjort på annen måte senere på kvelden.

Fisket begynner

Endelig lyktes det.

Vi koste oss og slappet av, men vi skulle videre og returnerte til byen under allsang og musikk.

Da vi la til ved Bryggen, var det spennende for de uinnvidde hvor neste oppholdssted var. Vi gikk i gåsegang etter festkomitéen og havnet i Schøtstuene, som er et yndet feststed i gammel Bryggestil.

Servering kom raskt. Det var rømmegrøt, spekekjøtt og 1/2 pils. Under måltidet hørte vi hornmusikk og trommer, og Sandvikens musikkorps i strålende uniformer kom marsjerende inn. Dette var ordnet av vår Jan Kr. Olsen som er med i korpset.

Etterpå kom avgjørelsen for fiskekonkurransen. De tre konkurrenter stilte på linje med hver sin halve øl. Der var starter, og den som først hadde tømt flasken var seierherre. Terje Dahle klarte å holde pusten best og seiret. Premien var en 1/2 fl. champagne.

Avslutningen ble som vanlig, musikk og dans.

- DK 658.8 Markedsføring i 70-årene, J. Grundt Tanums Forlag.
- DK 658 Programmering av datamaskiner, G. Hellstrøm.
- DK 658 Lærebok i Cobol, Universitetsforlaget.
- DK 621.399 Transformers for electronic Circuits, Nathan R. Grossner.
- DK 658.1 Foretakets finansieringsproblemer, Olav Harald Jensen.
- DK 621.399 Structure of Matter, Wolfgang Finkelburg.
- DK 621.317 Fachrechner Nachrichtentechnik für Fernmelde-monteuere und Elektrotechniker.
- DK 658 Forretnings- og bedriftslederen, J. Grundt Tanums Forlag.
- DK 658 Revisjon og indre kontroll, Thorleif Andenæs.
- DK 621.317 Digitale Messtechnik — Eine Einführung.
- DK 621.397 Radio- og TV-Teknikk, G. Rose.
- DK 54 Korrosionstabellen metallischer Werkstoffe, Franz Ritter.
- DK 54 Korrosionstabellen nicht metallischer Werkstoffe, Franz Ritter.
- DK 658.5 Det nya kontoret, en bok om kontorsrationalisering och kontorslandskap, Prisma Bokförlaget.
- DK 658.3 Managing for Results, Peter F. Drucker.
- DK 621.399 Use of Digital Computers for Engineering Applications, C. M. Haberman.
- DK 658 Glossary der Datenverarbeitung — Informationsbüro der Datenverarbeitung.
- DK 621.399 Communication Systems and Techniques, McGraw-Hill Book Company.
- DK 658 Nordisk Industriell Årbok, Organisasjon og

Økonomi, Oppslagsverket for Nordisk Industri 1967. J. Grundt Tanums Forlag.

- DK 621.316 Kernreaktor-Praktikum, Peter Höhne.
- DK 621.399 Rechnung mit Null und Eins, Siemens AG.
- DK 621.317 Digitale Steuerungstechnik, Rolf Hahn.
- DK 621.316 Probleme heutiger und zukünftiger Kraftwerksplanung, Siemens AG.
- DK 621.316 Netzplantechnik, R. Oldenbourg.
- DK 621.399 Schaltungen mit Halbleiterbauelementen, Band III.
- DK 658 Simuleringsmetodikk, anvendt på innredning og drift av engroslager, Norsk Regnesentral.
- DK 658 Nordisk industriell Årbok 1967, J. Grundt Tanum.
- DK 621.3 Schaltungsalgebra, Klaus Hein.
- DK 621.39 Communication Systems and Techniques, Mc. Graw-Hill Book Company.
- DK 621.39 Information Transmission, Modulation and Noise, Mc. Graw-Hill Book Company.
- DK 621.399 Transistors Bias Table, E. Wolfendale.
- DK 658.7 Transport og lagring, SNI 1958.
- DK 621.3 AEG-Hilfsbuch, ny utgave.
- DK 62.315 Überspannungen in Energieversorgungsnetzen. H. Baatz.
- DK 621.3 Methoden der Schaltalgebra, O. Föllinger.
- DK 621.399 Introduction to Computers for Engineers, Morton P. Moyle.
- DK 658 Mathematical Analysis for Business Decisions, James E. Howell - Daniel Teichrow.
- DK 621.3 Einführung in die Anwendung kontaktloser Schaltelemente, H. Bühler.

Det faller mange mennesker vanskelig å slutte med å snakke, når de er ferdige.

Vi tror det er en smule overdrevet når en av våre kolleger forleden fortalte at hans rike onkel i USA måtte mikrofotografere tusenlappene for å få dem ned i lommeboken sin.

Høststormene begynner.

HVA ER EN INGENIØR?

Vi lever i en tid med raske skiftninger i oppfatninger og meninger på de fleste områder innen naturvitenskap og teknologi.

Ingeniørbegrepet synes etter de siste års diskusjoner i fagpressen, særlig i USA og Sverige, å ha kommet i støpeskjeen, som følge av et uttrykt ønske om å oppmyke den tidligere oppfatning av hva det innebærer å være ingeniør og hva man skal stille som krav til en ingeniørs utdanning.

Å trekke en grense mellom de funksjoner som utøves av ingeniører på den ene side og naturvitenskapsmenn på den andre — vi kan her også ta med teknikere på et lavere utdannelsesnivå — vil ofte falle svært vanskelig. Rundt om i statsinstitusjoner vil man f. eks. finne at typiske ingeniørstillinger innehas av fysikere og folk med teknikerutdanning — folk som ved praksis og tilleggstudium har kvalifisert seg for disse stillinger.

Stilt overfor denne utvikling, som av mange eldre ingeniører karakteriseres som en utglidning, kan man begynne å undre seg på om det er mulig å finne en presis definisjon av ingeniørbegrepet.

Den amerikanske institusjon Engineering Council for Professional Development har satt fram denne definisjonen:

Engineering is the profession in which a knowledge of the mathematical and natural sciences gained by study, experience and practice is applied with judgement to develop ways to utilize, economically, the materials and forces of nature for the benefit of mankind.

Den oppgaven ingeniøren står overfor er målbevisst å fremskaffe og holde i drift egnede enheter — maskiner, bygninger, prosesser og andre systemer, i første rekke på grunn av deres nytteverdi for samfunnet.

Vitenskapsmannens oppgave er å fremskaffe økt innsikt — å skape viten — primært for denne vitens egen skyld.

Arbeidsmetoden karakteriserer i høy grad ingeniøren, og i dette ligger en mulighet til å nærme seg definisjonsproblemet.

Ingeniørproblemer løses etter en metode basert på en karakteristisk kombinasjon av syntese og analyse, en metode som synes å være av så fundamental karakter at den sannsynligvis ikke vil forandre seg vesentlig i overskuelig fremtid.

Den generelle ingeniørmetode følger ikke et nøye

fastlagt skjema, men er snarere karakterisert ved en bestemt innstilling til problemene. Å gi en entydig beskrivelse, som dekker alle fagområder, synes umulig p.g.a. den terminologi man har til rådighet.

En god beskrivelse for enkelte ingeniørfags vedkommende vil kunne synes uakseptabel for andre.

En annen vei man også kan nærme seg definisjonsproblemet på er ved å se på ingeniørens rolle i samfunnet, og det er i den forbindelse nærliggende å betrakte ham i hans viktigste funksjon — som leder av den tekniske utvikling. Teknologiens betydning for det moderne samfunn gjør at ingeniørens innflytelse på hele samfunnets utvikling blir meget fremtredende, og at han får en nøkkelposisjon ved behandling av en rekke problemer av stor samfunnsmessig betydning.

Ved å betrakte ingeniørens arbeidsmetoder, deres rolle i samfunnet m.v. er det som vi har sett mulig å finne visse felles karakteristika som kan gi et grunnlag for en definisjonstilnærming og et visst svar på spørsmålet i overskriften.

«Ingeniør-Nytt»

Svar på «Kan De svare på dette?»

1. I Egypt (Solguden).
2. Dronning i det gamle Egypt.
3. Gulsott.
4. På ingen måte.
5. Løvinne Elsa.

— Jeg trodde du hadde betalt lysregningen.

Siemens Montørklubber

STERKSTRØM

Per Kjølstad.

Montørklubbens styre består av følgende:

Klubbformann: Per Kjølstad

Viseformann: Karl Kjellsvik

Sekretær: Finn Gustavsen

Underkasserer: Reidar Nilsen

Styremedlem: Svein Tørud

Tilsynsmann for læregutter: Arvid Winnje.

Formannen treffes sikrest på telefon 832 fra kl. 13.30 på lønnsdagene.

SVAKSTRØM

Kåre Andersen.

Montørklubbens styre består av følgende:

Klubbformann: Kåre Andersen

Viseformann: Roy Ring

Sekretær: Tor Ørnlund

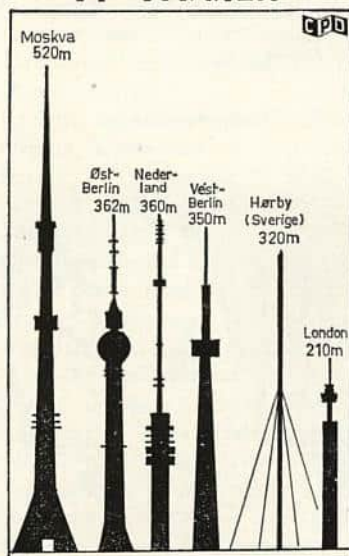
Kasserer: Øyvind Evensen

Tilsynsmann for læregutter: Oskar Valstad

Representant i bedriftsutvalget: Kåre Andersen.

TV-master setter høyderekorder

TV-TITANER

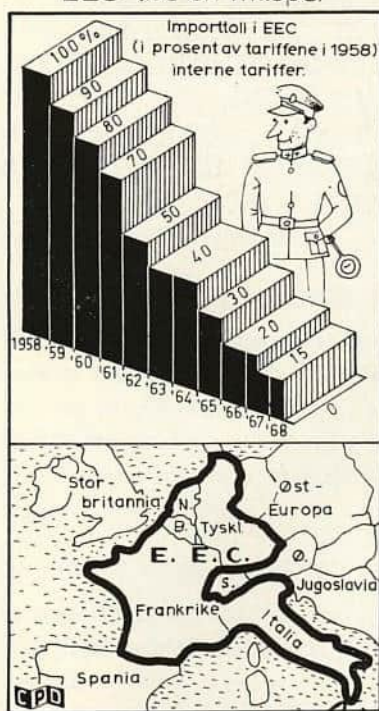

Eiffeltårnet er for lengst beseiret som Europas høyeste tårn. Fjernsynet har gått forbi det. Til og med verdens høyeste bygning, Empire State Building i New York, er med sine 440 meter lavere enn Moskvas TV-tårn. Skjemaet angir høyden på noen europeiske TV-titaner — noen er ennå under bygging. Tidligere har kirketårnene gjennom århundrer vært de høyeste menneskelige byggverk, nå er rollen overtatt av TV-masten.

LYSENDE ORD

På den meget berømte kirkegården Pièrre Lachaise er det ifølge en Paris-avis reist en gravsten med følgende innskrift: «Edoard Mollinet, død etter ett års ekteskap. Reist av hans takknemlige hustru.»

EEC ved en milepel

1968 viktig år for EEC

I juli 1968 vil EEC nå en viktig milepel. Da vil de seks landenes tollunion for industri- og jordbruksprodukter være et faktum. Disse produkter vil da ikke lenger være belagt med importtoll innen EEC-området. Ennå er disse tollsatser 15 % av det opprinnelige nivå i 1958, da EEC ble stiftet. De siste prosenter må være opphevet 1. juli 1968. Det arbeides dessuten så smått på å få en felles tolltariff for import fra land som ikke er tilsluttet EEC. Denne såkalte «utenomtariff» skal helt ut tre i kraft 1. juli 1968. Det finnes allerede en felles EEC-jordbrukspolitikk, slik at det for de viktigste produkter fastsettes enhetlige europeiske priser. Fra et felles europeisk jordbruksfond bekostes bl. a. avsetningen av overskudd på verdensmarkedet.

EEC har planlagt en «innenriks» økonomisk politikk, på en måte som praktisk talt umuliggjør at det nåværende fri marked innen EEC-området kan trues av interne avtaler mellom forskjellige konserner. Det fins også et europeisk program for økonomisk politikk over middels lange terminer, som alminnelige retningslinjer for de seks regjeringer.

Når tollunionen i 1968 blir et fullbyrdet faktum, fortsettes arbeidet med den økonomiske unionen og en mulig fremtidig politisk integrering. Foreløpig har man fått i stand tollunionen, pluss det faktum at arbeidernes reelle inntekter gjennomsnittlig er økt 50 % i EEC-perioden fra 1958. Samtidig er godstrafikken tredoblet mellom EEC-landene. I disse årene er yrkesbefolkningen i jordbruket minsket 22 %, mens industriens er økt 13 %.

Sekretærens bønn

En prest i London forestiller seg sekretærens bønn slik:

«Kjære Vårherre!

1. Gi meg en dommers visdom, Jobs tålmodighet og en elefants hud.

2. Gi meg sunnhet, slik at jeg likesom sjefen «aldri har en sykedag».

3. Gi mine fingre en sådan hurtighet at jeg innen kvelden kan bli ferdig med de brev som jeg skulle ha skrevet i går.

4. Gi meg god hørsel, så jeg kan høre det diktat som sjefen mumler ut av vinduet mens han rasler med småpengene i lommen.

5. La meg få en sjette sans, så jeg kan huske også det sjefen «mener» å ha sagt, eller som han har sagt til en av mine kolleger.

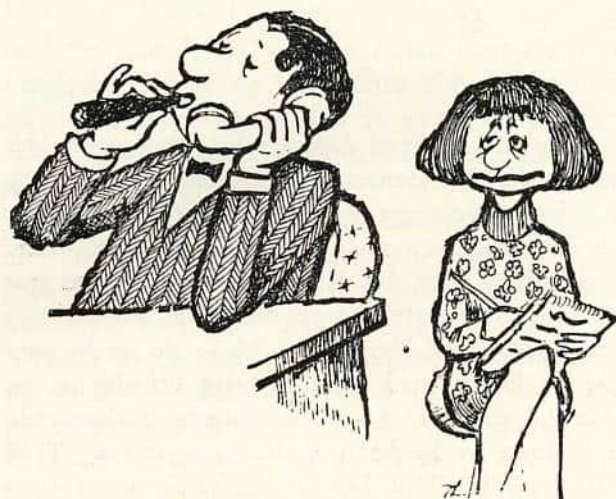
6. Gi meg en god hukommelse, slik at jeg kan huske alt om de 20 saker han gir meg med en lett henkastet bemerkning om hva det er som skal gjøres med hver enkelt.

7. Gi meg en trylleske, hvorfra jeg øyeblikkelig kan fremtrylle konvolutter, blyanter, arkivsaker, sten til lighteren og knapper som er mistet.

8. Hjelp meg til å være glad og tilfreds med å få lov til å skrive så viktige ord som sjefens verdifulle tanker — og hjelp meg til å rette på hans grufulle staving og enda verre formuleringsevne, slik at han ved å lese mine brev kan stråle av stolthet over sitt sprog.

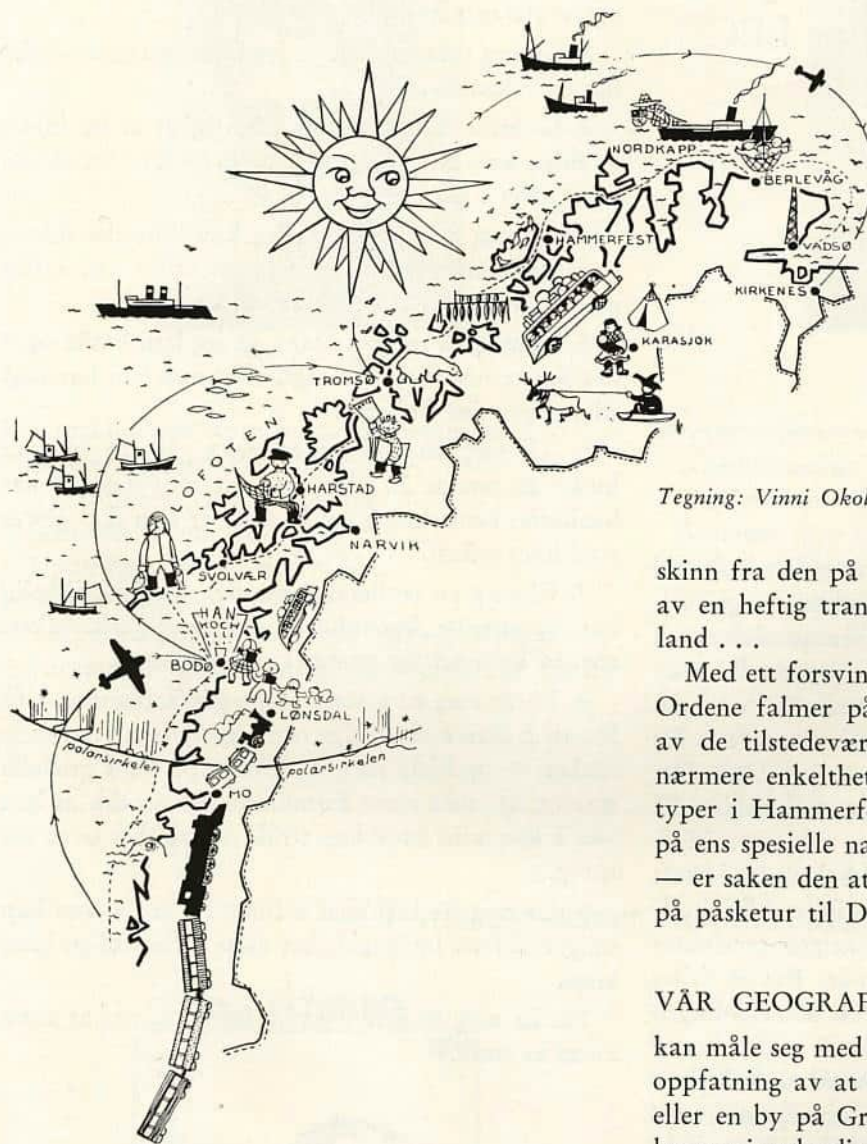
9. La meg ha hell med å finne en «stil» som kan smigre sjefens forfengelighet uten å forurolige hans kone.

10. La meg få beholde min barnetro om at store menn er store.»

ingeborg-lise:

Dra nordover i stedet!

Tegning: Vinni Okolov Moa.

skinn fra den på oss der vi sitter, og vi overveldes av en heftig trang til å synge: Å eg veit meg eit land . . .

Med ett forsvinner den imaginære sol bak en sky. Ordene falmer på våre lepper. — En eller annen av de tilstedeværende forhører seg interessert om nærmere enkeltheter vedrørende Saltstraumen, hus-typer i Hammerfest eller midnattsolens innflytelse på ens spesielle nattesøvn. Om sannheten skal fram — er saken den at vi aldri har vært lengre nord enn på påsketur til Dovre.

VÅR GEOGRAFISKE BEGREPSFORVIRRING

kan måle seg med de franske pikers noksombekjente oppfatning av at Oslo er hovedstaden i Stockholm eller en by på Grønland. Nord-Norge er ofte innlemmet i østlendingers bevissthet som en landsdel på størrelse med Hedmark fylke, og avstanden mellom Trondheim og Bodø fortøner seg som noe tilsvarende Oslo—Drammen. Om Narvik ligger nord eller sør for Tromsø er det da ingen som kan forlange at en skal vite. Men Tromsø ligger iallfall i det nærmeste nabolaget av Kirkenes . . .

VÅR IBOENDE UTFERDSTRANG

våkner til utfoldelse hver eneste vår. Omtrent samtidig med linerlens ankomst til landet, går reisebyråene til årets storoffensiv med en sann kryssild av annonser, plakater og brosjyrer: SE EUROPA FRA

Allermest elsker vi dette landet når vi oppholder oss utenfor dets grenser. Aldri gløder vår begeistring for det varmere enn når vi beretter om dets villhet og vakkerhet for venner og bekjente i London, Rom, Kalundborg eller Montreal. Mer stolt enn noen mor av sine barn går vi løs på rekken av attraksjoner fra Kon-Tiki til Torghatten. Vi — de spreke sønner av landet med Stein Eriksens utforløyper og Peer Gynts fjell. Vi — de blonde (forhåpentlig da!) døtre av landet med de lyse netter og THE MIDNIGHT SUN. Det er som kastes det et gjen-

SPELBYGD TURBUSS. DRA MED LYN-
BUSS TIL NICE. TA NATTPARISER'N OG
VIRKELIGGJØR DRØMMEN OM PARIS. FLY
MED SAS TIL LONDON. WIEN, WIEN . . .
REIS SORGLØST I GRUPPEREISE. SENSAS-
SJONSREISE TIL RIVIERAEN!

Appellen SE NORGE FØRST fortøner seg som
en knapt hørlig hvisken.

DEN FLYVENDE HURTIGRUTEN

har midlertid en klang som konkurrerer med fynd-
ordene om kontinentets aktuelle befordringsmidler.
Har en fartsdjevelen i blodet, kan den tilfredsstilles
like godt i nordlig som i sydlig retning. Den nærmere
fem døgn uavbrutte reise til Kirkenes kan tilbake-
legges på 5—6 timer.

NORD-NORGE-BUSSEN

er spesialbygd og komfortabel og fullt på høyde med
sine kontinentale kolleger. Den har en behagelig
kjøreplan, sikre sjåfører og byr på en ubrutt rekke
panoramaer på den 1400 kilometer lange strekning
den tilbakelegger på den såkalte Ishavsveien til
Kirkenes fra utgangspunktet Fauske, som har en like
kjent klang nordpå som Lillestrøm sydpå. Først etter
å ha steget av toget på Fauske en meget årle og sær-
deles frisk morgen, kan en blande seg i diskusjonen
om

NORLANDSBANENS FORLENGELSE

Skal en føle Nord-Norge på pulsen, bør en gjøre
bruk av både bane, buss, båt og fly — bane for å
fornemme avstandene, buss for å fornemme mer av
dem, båt for å oppleve Nord-Norges viktigste ferd-
selsvei og fly for å komme hjem før ferien er brukt
opp —

Den første akklimatiseringsprosess hva avstander
angår bør således foregå ved å starte med jernbane
fra Trondheim. Etter tretten timers togreise — eller
drøyt avstanden Oslo—Trondheim — gjennom det
grønneste av grønt Vår Herre har skapt er

MO I RANA MED MEYERGÅRDEN

det første møtet med den nordlandske atmosfære.

Stedet med det vidkjente navn fra svenskehande-
lens dager går en ny storhetsperiode i møte med det
omstridte jernverk utenfor stuedøren. Uløselig for-
bundet med Mo i Ranas navn er Meyergården —
den berømte nordlandskonge, kjøpmann Anton
Meyers rommelige hjem som under tidenes skiftet
har fungert som gjestgiveri og hotell. Bo en natt i
den gamle fløy i værelse Valparaiso eller Belle Vue
med vindu mot fjorden! Utsikten overstråler ethvert
motiv på en sveitsisk turistplakat, og selv flyttes

en mer enn femti år tilbake i tiden. For en natt er
en ikke turist, men gjest i et gammelt nordlands-
hjem. Pietetsfullt er denne fløy av huset bevart slik
den var i de rommelige svunne dager da et hjem til
enhver tid kunne by et snes liggende gjester velkom-
men —

Men for de absolutte barn av tiden som ikke er
i besittelse av tilstrekkelig romantisk sans til å
håndtere vaskevannsmugger og ditto fat med vel-
behag i Valparaiso, Belle Vue eller Montparnasse,
står den nye fløy til disposisjon med all hotellkom-
fort av i dag. Fornem gammel nordlandsk bygge-
skikk er dristig oversatt til betong. Meyergården tar
imot sine gjester i landets hyggeligste hotellobby og
byr på landets mest raffinerte kafeteria og videre på
en av landets mest utsøkte privatsamlinger. Et gam-
melt kjøpmannshjems rike tradisjoner er videre-
ført —

Puljer av reisende kommer og går. Videre, videre

OVER SALTFJELLET

i den meget årle morgen. Morgenfriske reisende regi-
strerer her Dunderlandsdalens prakt og Norges vak-
reste jernbaneskråninger. De mindre morgenfriske
våkner først til full bevissthet da det dramatiske
øyeblikk inntreffer: Polarsirkelen passerer! I ånden
ser en nå seg selv på et senere tidspunkt utmale dette
historiske øyeblikk for venner i det fjerne utland.

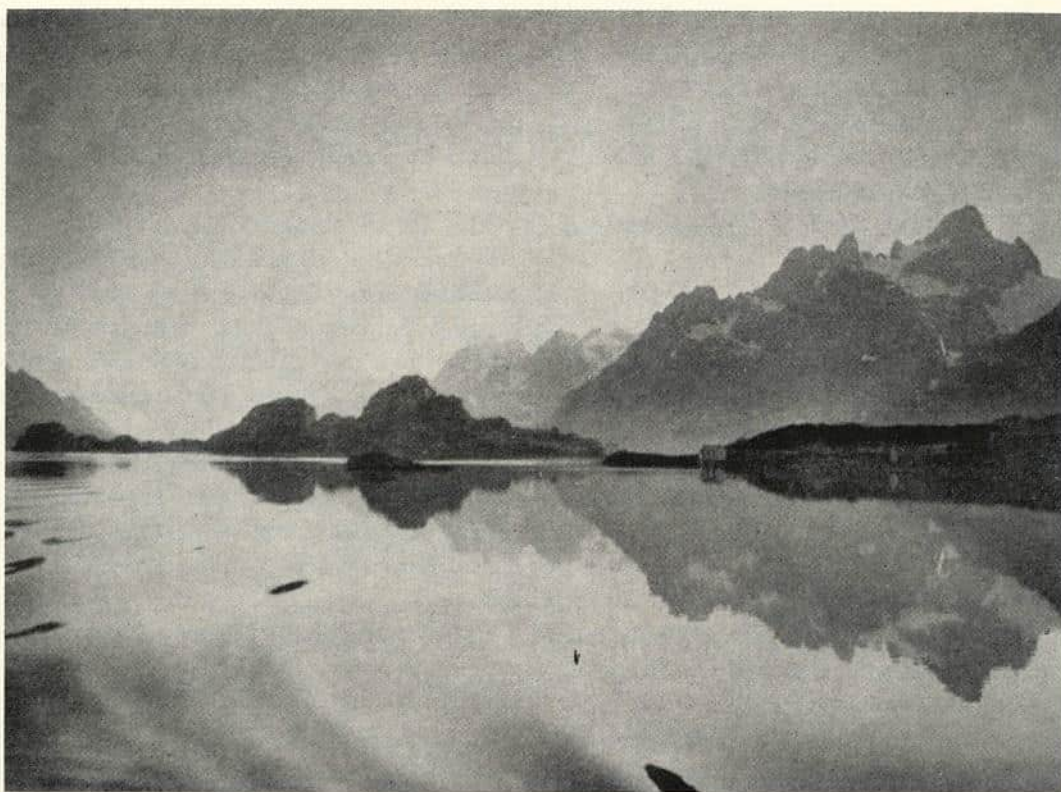
Det tar bare godt tre timer å tilbakelegge den
jernbanestrekning som det siste vinter kostet rause
to millioner kroner å holde åpen, og en er på Fauske
— Ishavsveiens egentlige utgangspunkt. Fra Saltfjel-
lets barskhet ned i en ypperlig dobbelt så frodig og
dobbelte så grønn som alt en hittil har sett på denne
siden av ekvator, forbi Rognanverfthenes revoldske
koloritt og fram til Fauske — og videre vestover til
endepunktet for jernveien.

BODØ — DEN NYE BY

med det lysende mål — han Koch. Han Koch er
Londons Selfridge og Stockholms NK og noe mye
mer — et stormagasin med en varm personlighet
bak. Og ikke bare et stormagasin, men en institu-
sjon.

Typisk er historien om gutten som ble bedt om å
gå i butikken og kjøpe snelletråd for sin mor. «Jeg
gikk ikke i butikken,» forklarte gutten stolt da han
kom hjem. «Jeg gikk til han Koch.»

Huset har fireogtyve utstillingsvinduer, og ikke
ett av dem er likegyldige. Og den borger av Bodø
finnes ikke som ikke følger med i vinduene til han
Koch. Den lange veien inn fra Misvær er for ingen-
ting å regne, synes barna derfra, dersom den resulter-

Fra Raftsundet en blank sommerkveld.

rer i en kjøretur med den treetasjes vareheisen hos han Koch. Og det gjør den. Da hender det at en av husets høye herrer selv fungerer som elevatorfører. Og så vanker det rød brus etterpå.

Rød brus garanteres ikke den tilreisende til Bodø. — Men det garanteres et møte med et stormagasin uforlignelig kombinert med landhandelens ro til å ta seg tid. Intet annet stormagasin byr sine kunder så mange sitteplasser langs disken som Kochs. Slik kan de langveisfarende ta matpakken fram, fordøye og beslutte i ro —

Rønvik er Bodøs Frognerseieren. Men utsikten til Landego er den alene om, og en beskrivelse av den tar det norske språks samtlige superlativer i bruk. Og enda noen fler.

Det dramatiske tidevannsfenomen Saltstraumen er lett tilgjengelig cirka 30 kilometer utenfor Bodø. Den bør besiktiges når straumen «bær» ved flo eller fjæretid. Den nærliggende turiststue med spesialitet nydradd Saltstraum-sei kokt i surmelk på nordlandsk vis, anbefales.

OMBORD I HURTIGRUTEN

over Vestfjorden — fryktet og beryktet — havstykket som årevisst krever sine ofre i vinterstormene. «Han» — det er været — en maskulin kraft i nordlendingens øyne, men omskiftelig som en kvinne.

Er «han» i godlyne, ligger Vestfjorden forræder-

isk blå. I havblikk kan en nærme seg det stykke Norge som alle nordmenn pynter seg med: Lofotveggen. Mektigere, merkeligere, villere og vakrere enn noen skildring reiser den seg.

Stamsund, Svolvær — Drøm og dikt glir i ett. Eventyret om værkongene er virkelig. Revolds pensel er sann.

FRA DETTE ØYEBLIKK

er natten forapt. Yrvåken som nordlendingen selv er tanken på søvn en tanke en ikke har tenkt siden i vinter —

Breene ned mot Trollfjorden rødner i nattsolen. Fiskegarn utenfor stuene i Raftsundet vifter i den milde luftningen. Grønt er noe en ikke visste hva var før en så Raftsundets strender.

Forvåket og sanseløs av naturinntrykk kommer en til

HARSTAD —

en Lillehammeridyll med en duft av Spitsbergen.

Her suser drosjer gjennom byens gater med turister som skal nå å bese Trondeneskatedralen før skipet går videre —

Når landgangen er tatt, utspilles vanligvis dramatiske scener ved kaien med passasjerer som har latt tiden gå fra seg på kafeene Royal, Capitol, Roger eller Viking. En er i de klingende navners by.

OVER TIL TROMSØ

— utgangspunktet for The Arctic Safari om en så ønsker — kommer en etter ni timers videre reise med hurtigruten fra Harstad.

På dette tidspunkt bør en ha gitt opp ethvert håp om søvn på denne siden av Polarsirkelen. Døgnvill tumler en inn i Nordens våkneste by. Intet skiller lenger natt fra dag. Ingen nattero ånder i byens gater. Hammerslag lyder. Husvegger males. Hekker klippes og hager stelles. I Storgaten vandrer folk på promenade —

Ute i akvariet ved Nordishavets bredder brøler isbjørner i fangenskap, og på byens hovedgate står en utstoppet kollega — Nord-Norges mest yndede prospektkortmotiv ved siden av midnattsolen.

Dag som natt lyder Nord-Norges glade gjennomgangsmelodi:

AVISGUTTENES ROP

I hver eneste nord-norsk by lyder de små avisgutters klingende rop — fra Nordlandsposten i Bodø til Finnmarksposten i nord. Syngende lyse barnestemmer setter melodi til Dagsti'an, Tromsø, Nordlys og Fremover. Aldri har en kjøpt så mange aviser i sitt liv.

HURTIGRUTEN ER BLITT ENS HJEM

og skipet går videre.

På dette tidspunkt er kapteinen ombord innlemmet som en av mennene i ens liv — spesielt hvis han heter Madsen på «Skjærstad» — Nord-Norges populæreste mann og prototypen på disse uforstyrrelige menn som ikke kan gå tre skritt vekk fra broen uten å beleires med spørsmål av vekslende intelligens, bønnfallelser om lugarplass av folk som ikke har bestilt og ekstatiske utbrudd fra kvinner i alle aldre om leden som passeres.

Mer kontinentalt enn kontinentet selv er salongen ombord. Alle tungemål svirrer. En lett uro brer seg — en nærmer seg verdens nordligste by: Hammerfest. Når kufferten åpnes ved hjemkomsten, skal en kunne pakke ut en gjenstand og si med samme stolthet i røsten som kom en fra Casablanca: «Denne kjøpte vi i Hammerfest!»

VERDEN VIL BEDRAS PÅ NORDKAPP

Selv Hjelmsøystaurens fugleflokker som letter som myggsvermer registreres nå med overfladisk interesse — Ett er målet: Verdens ende — Nordkapp!

Utnevnt av all verden til Europas nordligste punkt stiger Nordkapp dramatisk opp fra Nordishavet. Dens profil har reisning. Dens ytre kvalifikasjoner er til stede for å fungere som Verdens ende.

Men Europas nordligste passeres litt senere. Upåaktet og uten patos strekker Knivskjellodden sin lave grå landtunge halvannen kilometer lengre ut mot Nordishavets velde —

«Nordkappbanken — Hjelmsøybanken — Grønnrevet og Skoltenbanken —» Fire ganger i døgnet kommer de heretter tilbake til en i værmeldingene i Norsk Rikskringkasting.

NORGE TAR ALDRI SLUTT

Det faller ro over skipet. Amerikanerne fortsetter med sin bridge. Strikketøy og pocket-books tas i bruk på ny. Anløpene er færre. Et sted heiser de passasjerene ombord fra ekspedisjonsbåten ute på fjorden —

Takker og tinner er radert vekk. Linjalrett tegner Finnmarksplataet seg mil etter mil og time etter time. Det er i den aller siste timen at en tenker: Dette landet tar aldri slutt —

Så når en dets ytterste grense: Kirkenes.

HEGRER NÅ FINNMARKSVIDDA —

uendeligheten, samene og ferske ulvehistorier — kan en fra Kirkenes gi seg veien i vold til Karasjok. Herfra kan veien følges ned gjennom Finnlands skoger til Rovaniemi — Eller en kan via Alta dra til Kautokeino. Norges uendelige riksvei 50 ligger foran en — Mulighetene til avstikkere er mange. Også til å komme over grensen til våre østlige naboland Finland og Sverige.

BILLIGERE ENN «SENSASJONSREISER»

kan en tilsvarende tur gjøres nordover i landet hvor allting er nytt, komfortabelt og rent. Improvisasjoner frarådes imidlertid. Planlegg i tide. Bestill i tide. Gruppereiser er en unødvendig foranstaltning.

DRA NORDOVER ON YOUR OWN —

men utvis smilende beherskelse ved hjemkomsten når venner og bekjente forsøker å overtrumfe ens tilbaketogene fem tusen kilometer og vel så det med å fortelle at de har vært i København.

Maktsyke

Den maktsyke
kan forregne
seg lett
på grunn av
den risken
han tar

ved å prøve
å tilrive seg
en rett
han jo absolutt
ikke har.

H.M.

Ved begynnelsen av 1968 var det registrert i alt 964 863 motorkjøretøyer i Norge. Det er en økning på 56 613 eller 6,2 % i løpet av fjoråret. Personbilene økte med 53 320 eller 10,3 %, fra 515 879 til 569 199. I 1966 økte personbilene med 50 636 eller 10,9 %.

Gjennomsnittsalderen på personbilene er 6,1 år. Lavest er den i Troms med 5,0 år og høyest i Vestfold med 6,9 år.

Selv om andelen de senere år har gått ned, er Oslo det fylket som har flest personbiler, nemlig 94 731 eller 16,8 %.

Ved utgangen av 1967 var det gjennomsnittlig 6,7 innbyggere pr. personbil, 6,6 pr. lastebil, 5,1 pr. bil og 3,9 pr. motorkjøretøy. Størst er biltettheten i Oslo, med 5,1 innbyggere pr. personbil. Når alle motorkjøretøyer tas med, er det Hedmark og Oppland som har størst tetthet med henholdsvis 2,9 og 3,0 innbyggere pr. motorkjøretøy.

Vi importerte motorkjøretøyer i 1967 for 797,9 mill. kr., derav personbiler for 533,8 mill. kr.

Bilenes beregnede bensinforbruk var 905 mill. liter, hvorav personbilene antas å ha brukt 65 %. Vi importerte bilbensin for ca. 159 mill. kr. og dekk og slanger for ca. 81 mill. kr. Reservedelimporten utgjorde 157 mill. kr.

Det ble i 1967 produsert over 22 mill. biler. Dette er noe mindre enn produksjonen i tidligere år. Japan har fortsatt hatt en sterk produksjonsøkning, og er nå verdens nest største bilprodusent etter USA.

Det er beregnet at godsbilene i 1966 utførte et transportarbeide på 2690 mill. tonnkilometer. Dette er 36,7 % av all transport. Hele 80 % av alt gods ble fraktet med bil. Når det gjelder persontransporten så er motorkjøretøyenes rolle enda mer fremtredende. De utførte 11400 mill. passasjerkilometer. Dette betyr at 78 % av all persontransport ble utført med bil, motorsykkel eller moped i 1966.

Tellinger på sterkt trafikkerte riksveier viser en gjennomsnittlig økning fra 1960 til 1967 fra 7 til 15 %.

Den 1. januar i år hadde landet 23 665 km riksveier, 28 590 km fylkesveier og 16 037 km kommunale veier, tilsammen 68 292 km. Av disse veiene har bare 10 028 km faste veidekker, og 4 759 km olje-

grusdekke. Når det gjelder veienes bæreevne figurerer Norge fremdeles med det laveste generelle akseltrykk. Oslo og Akershus har bare 6 meter offentlig gate og vei pr. innbygger, mens Finnmark har 35 meter. I Oslo og Akershus har gjennomsnittlig hvert motorkjøretøy ca. 20 meter gate og vei til disposisjon, mens motorkjøretøyene i Finnmark har 182 meter og i Sogn og Fjordane 181 meter hver.

En oversikt over motorveiene i forskjellige land viser at Vest-Tyskland har 3600 km veier av denne standard, Italia 2380 km, Frankrike 1000 km, Storbritannia 840 km og Nederland 615 km, mens Norge bare har 49 km.

H. P.

Litt orientering

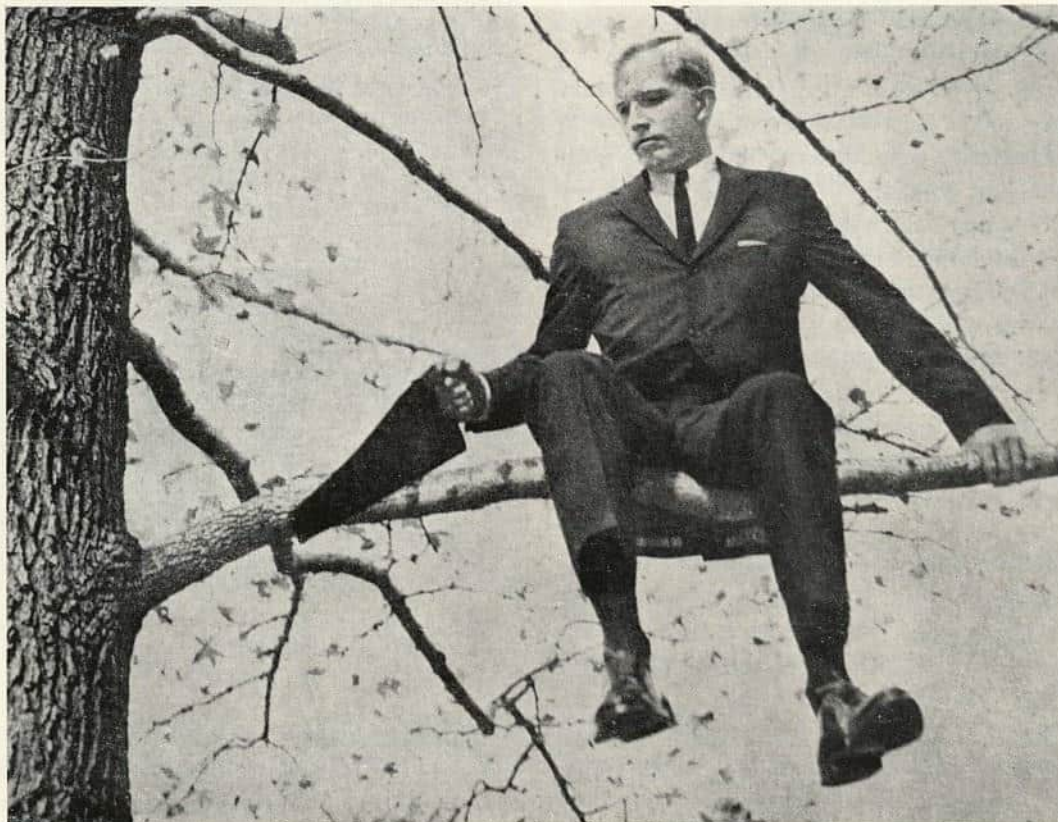
Fra Opplysningsrådet for biltrafikken har vi mottatt «Bil- og veistatistikk for 1968». Dette er etter hvert blitt en omfattende oppslagsbok om bilparken, veiene og veitrafikken. Bokens mange tabeller og figurer forteller klart om den store betydning bilen og veitransporten nu har. Hvis noen skulle være interessert i å studere boken nærmere, kan den lånes ut ved henvendelse til undertegnede.

H. P.

— Endelig har jeg da fått parkert bilen — men si meg, var filmen god?

STRESS

Noe av det som får mange menn omkring 50-årene til å segne om, kan som oftest sammenfattes under betegnelsen STRESS. Ordet er opprinnelig amerikansk, men er blitt internasjonalt. Det betyr vel nærmest: Slit! Det slites uforholdsmessig mye på en fin og sindrig måte på kroppens mekanisme til den går i stykker, og så dør man.

Stress er en utpreget sykdom hos menn. Jeg tror nå ikke mannen har stort mere å tenke på enn kvinnene, men det tar hardere på dem. Tidens jag, streberiet, ansvaret osv. greier ikke en mann så godt som en kvinne.

Stress trives utmerket når vi utsetter oss for sjelelige og fysiske påvirkninger som fremkaller forhøyet produksjon av binyrebarkhormoner. Lege- ne arbeider også med begrepet kolestrol som dannes i organismen og som kan fremkalle blodpropper.

Mannens hoveddødsårsaker er hjertesykdommer og kreft i den farlige alderen omkring de 50. For kvinner er kreft den farligste dødsårsak.

Hjertesykdommer kommer som oftest av stress, og hvis De ikke allerede er godt i gang med å bli stresset, så skal De her få noen gode råd:

Kjør Deres bil som rasende til jobben. Press på hele tiden og bli irritert på andre trafikanter og skjell dem ut. På jobben skal De styrte rundt, la raseriet blomstre med tusen blomster når en medarbeider lager den minste feil. Foreta Dem 115 ting på samme tid, ja, påta Dem mer enn De med rimelighet kan greie, hvor dyktig De enn er. I lunsj-pausen skal De slenge i Dem et par brødbiter mens De jobber som besatt. Ta med Dem arbeidet hjem og tenk grundig på alle problemer når De først går i seng. Start så på samme måte neste dag. Følg denne oppskriften så skal De se at De får stress og etterlater Dem en ung enke.

Hvis De ikke synes dette er nok skal De ved middagen kaste Dem over haugevis av mat og så skal De ta med Dem flasken når De omsider går til ro. Så kan De være sikker på at maten ikke forbrennes ordentlig og kolestrol dannes og blodet blir tykkere.

De har jo også sigarettene å ty til. Røyk ca. 40 sigaretter om dagen, det vil hjelpe betraktelig til å ødelegge helsen. Ja, som De ser så behøver ingen å unngå stress. Det er mange muligheter til å få det.

Men hvis De virkelig vil leve lenge, i hvert fall så lenge som Deres kone, så gjør selv noe med det. For det første skal De ved det minste tegn på trettet over en lengre periode eller merker noe annet unormalt oppsøke lege. Leger er nemlig til for å bremse på sykdommer, men gjør dette i god tid.

Den danske overlege Torben Geill som er spesialist i hjerte-, nyre- og stoffskiftesykdommer, sier:

Ta det med ro så mye De kan. Når De har fri så få mest mulig ut av det.

Gi avkall på en del av de tillitsverv som blir tilbudt Dem, det lønner seg.

Si nei takk til en god frokost en gang imellom!

Hvis De må røyke, så røyk så lite som mulig!

Få mosjon. Dyrk gymnastikk eller en eller annen sport!

Gå til jobben en gang imellom og glem at De har bil!

Undersøk Dem minst en gang i året hos en dyktig lege!

Disse rådene skulle vel ikke være så vanskelig å følge, og De har da en god sjanse til å leve like lenge som Deres kone.

(Søndags-B.T.)

Fra «Familien Iversen ved bridgebordet»

Av R. Halle - 1945

Det var ikke alltid Bibbi og Einar meldte så presist som to samspilte spillere med deres kvalifikasjoner burde gjøre. Men når de så ofte kom for høyt, f. eks. havnet i slem uten 2 ess, var det ikke fordi de ikke kunne, men fordi de ikke gad. Spørremeldingene egner seg ikke for familiebridge, pleiet Einar å si, de tar for mye tid.

Derfor gikk også meldingene som de gjorde:

Bibbi

♠ D 8 2
♥ D 9
♦ Ess D Kn
♣ K D Kn 8 7

Charlotte

♠ Ess 9
♥ K 4 3 2
♦ 10 9 8 7
♣ 10 9 6

Majoren

♠ 7
♥ Ess 8 7 6
♦ K 6 5 4 3 2
♣ 5 4

Einar

♠ K Kn 10 6 5 4 3
♥ Kn 10 5
♦ Ingen
♣ Ess 3 2

Bibbi åpnet med 1 kløver, majoren sa 1 ruter, Einar 4 spar. Charlotte passet og Bibbi gikk rett i 6 spar. Majoren passet resignert, det var ergelig å måtte gjøre det uten å få tilkjennegitt sin vilje til stamp.

Charlotte spilte ut ruter 10. Einar tenkte lenge og vel, stakk omsider med esset og kastet en liten kløver fra egen hånd! Han fortsatte med ruter D som majoren dekket med kongen og Einar stakk med trumf. Så spilte han en liten trumf mot bordet. Charlotte Amalie var ingen premiespiller, men det var nå ikke en hvilken som helst limpinne hun gikk på. Einar skal selvfølgelig inn på bordet og kastet enda en kløver på ruter D, tenkte hun med seg selv, og gikk resolutt på med trumf ess. Så spilte hun kløver tilbake, og Einar la opp 6 trekk.

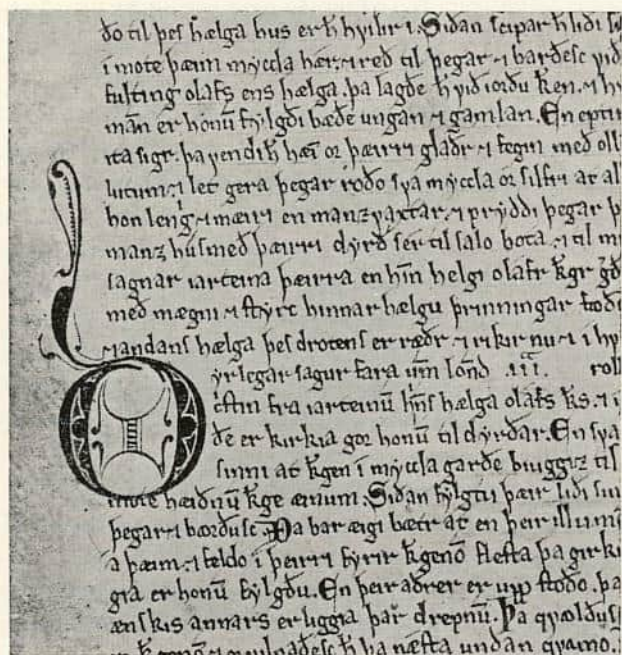
— Du gikk på limpinnen, sa majoren.

Bibbi hadde forlengst sikret seg de 50 kroner til sommerskoene og hadde igjen råd til å være rettferdig.

— Hvem som helst hadde returnert kløver i mors sted, du skal nå ikke være urimelig, far. Hvordan kunne mor vite at det var hjerteresset Einar manglet. Flott maskespill, Einar.

— Det var ikke det minste flott, sa major Iversen, men Einar var heldig som fant mor på Vests plass. Jeg hadde ikke betenkt meg et øyeblikk på å spille hjerter tilbake, vi gamle whistspillere føler hva som er fiendens svake punkt.

Litt om verdens eldste trykte bok

Utsnitt av *Kónungs skuggsiá* (= *Kongespeilet*), et av de eldste norske håndskrifter, skrevet antakelig i 1240-årene.

I 1930 ble et eksemplar av verdens eldste trykte bok overlatt av et kloster i Kärnten (St. Paul's) til Library of Congress i Washington, U.S.A., for en spottpris av \$ 300.000.—, dvs. ca. 2 millioner kroner. Det var Gutenberg's berømte 42-linjers bibel, trykt på pergament. Siden har intet eksemplar vært omsatt. De 47 kjente, hele eller fragmentariske biblene ligger i dag som uerstattelige skatter i større biblioteker og offentlige samlinger, for det meste i europeiske steder. Ett eneste eksemplar eies av en sveitsisk-amerikansk privatsamler, ellers er de mer eller mindre offentlige eiendeler. Så vidt vites er *intet* av de kjente eksemplarer absolutt komplett. De vil neppe bli omsatt lenger; men *om* det kunne tenkes, ville verdien av ett eksemplar, på pergament, anslagsvis settes til 20—30 millioner kroner. I 1456—57, da Gutenberg (som forresten opprinnelig het Hennes Gensfleisch) antakelig forsøkte å selge en del av sine bibler, menes de å være omsatt for 30—60 floriner, det svarer til 600—1200 førkrigskroner, alt etter som de var trykt på papir eller pergament. I 1736 skal ett komplett papir-eksemplar ha vært omsatt i Paris for en sum som i førkrigskroner svarte til 15—20(!); da var det i sannhet et dødt bokmarked.

Boken fikk sin benevnelse etter linjeantallet på trykksiden, som dog ikke var helt konstant. Omfanget var 1282 sider i folioformat. Av det totale antall eksemplarer som er blitt sendt ut — anslags-

vis omkring 200 — er neppe mer enn et meget beskjedent antall — hvor få vites ikke — blitt gjort helt ferdige. Da de første boktrykkere ikke hadde teknisk mulighet for å trykke den dekor — i farger — som var ønsket, måtte eksemplarene utsmykkes av kunstnere (de kaltes da *illuminatores*) og for hånden. På grunn av økonomisk press, med et moderne begrep kapitalbehov, hadde sjelden boktrykkerne anledning til å vente på at «dekoratørene» ble ferdige, hvorfor bøkene — alltid da som uinnbundet materie — ble omsatt «ukomplett». Man må anta at vold og annen form for ødeleggelse, også brann, er skyld i den sterke reduksjon av det totale antall; dessuten hadde man mellom 1700- og 1850-årene en periode hvor gamle trykte bøker ofte ble partert — i legg eller blader — enten for å tjene som føring på permenes og ryggens innside i andre bøker, eller for å omsettes til relativt høyere priser (pr. blad). Dette barbari kan også ha gått utover Gutenberg-bibelen.

Verdens første trykte bok var antakelig ferdig i 1455, men ble neppe sendt ut før i 1456. 4—6 typografer, opplært av Gutenberg personlig, har antakelig satt boken og 5—6 «schweizerdegen» eller trykkere har trukket av 2 og 2 eller 4 og 4 sider om gangen, møysommelig avtrykk for avtrykk, på fuktet papir og pergament. Boken var på latin, satt med stor gotisk skrift, og da trykkeriet bare hadde begrenset skriftmengde, måtte der etappevis settes, trykkes, legges av og settes opp nytt. Med 10—12 timers arbeidsdag har boken antakelig krevet omkring 15—16 måneder å fremstille. (Det ville i dag ha tatt 2—3 mann ca. 3—4 måneder, kanskje mindre, og da kunne opplaget vært tusener!)

I Det Kongelige Bibliothek i København har man en del løse blader av dette unikum, i Kungliga Biblioteket i Stockholm oppbevares et noe større legg samt noen få løse blader, — i Universitetsbiblioteket i Oslo eier man 1 — ett — blad av originalen.

Verdens første trykte bok er reproduisert i flere senere faksimileutgaver, men også disse er sjeldne, etterspurte og kostbare. En amerikaner trykte i 1961 en nokså komplett oversikt over de til da kjente eksemplarer og fragmenter av bibelen og deres oppbevaringssteder. — I Mainz, som var Gutenbergs fødeby, har man lenge hatt et Gutenberg-Museum, som ikke bare hedrer mesteren selv, men som er et ualminnelig fint og interessant museum over skriftens og boktrykkets historie fra de eldste tider og opp til våre dager. Der oppbevares naturligvis også et meget pent eksemplar av 42-linjersbibelen. Museet og boken er vel verd et besøk! Men De får nok ikke anledning til å berøre boken.

H. D-H.

SØLVKULEN

Det var en gang en gutt som het Erik. Han bodde sammen med foreldrene sine på en skogplass øverst oppe i bygda og hjalp til med jorden både sent og tidlig. Han syntes det var riktig grømt å bryte opp den karrige jorden og rydde vekk steiner og stubber så det ble dyrkbar jord rundt plassen. . . .

Han var alltid villig og glad og en dag spurte faren hans om han ville gå over fjellet til nabo-bygda for å hente noe såkorn. Jo da, det ville Erik og neste morgen la han i vei.

Best som han gikk av gårde oppetter ville heia, hendte det ham noe rart. Borte i en steinmur hørte han noe som jamret seg så ille, og da han gikk dit bort for å se etter, fikk han øye på en liten raring som hadde satt fast benet sitt i en revne. Det så grannligelig ut som en underjording og Erik ble litt redd med det samme, for en slik kar hadde han aldri sett før.

— Hjelp meg, pep underjordingen med gråt-kvalt stemme.

Ja, Erik var en hjelpsom kar og fikk ham løs.

— Mange slags takk, sa underjordingen. — En lønn skal du få for det du gjorde. Han fant fram en liten eske. — I den esken, fortsatte underjordingen, — ligger det en stein, en liten flaske med vann og en sølvkule. Ta godt vare på det. Kan hende får du bruk for det i et knipetak.

Da Erik skulle takke for gaven, så han ikke underjordingen noe sted. Han var sporløst borte. Merkelig kar, tenkte Erik og gikk videre, for det var langt å gå. Det var best å gjemme esken så han ikke mistet den, men det skulle være artig å kikke litt på sakene. Han tok den opp, men idet han skulle se på stasen, datt sølvkulen ut og trillet vekk. Da han fikk øye på den og skulle til å ta den, trillet sølvkulen bare fortere. Hver gang han skulle ta den trillet den bare videre, og slik ble han gående i timevis. Da endelig kulen stanset lå den ved en stor fjellvegg.

Da Erik bøyde seg for å ta den opp hørtes et veldig brak. Det var fjellveggen som åpnet seg og en trollkar tok ham i nakken og bar ham inn i fjellet. Der var det vel rart. Det laget og det lyste av kobber og sølv. Erik stod aldeles forfjamset da trollet slapp taket i ham.

— Høh, håh kommer du fra? brummet trollet og var ikke riktig blid i stemmen.

— Jeg kommer hjemmefra, svarte Erik som sant var.

— I grunnen burde jeg vel skape deg om til stein, for sånt småkryp som deg kan lage i stand mange vanskeligheter, sa trollet. — Men bi litt, det kan hende jeg kan bruke deg til noe nyttig. Du forstår, jeg skal gifte meg med en prinsesse fra menneskes land, og da vil jeg gjerne at du skal lære meg å opptre som dere gjør.

Den verste redselen til Erik var over og han skjønte at han måtte gjøre seg til godvenner med trollet hvis det var mulig.

— Ja, det skal jeg lære deg, og det grundig og, svarte han. — Men jeg skulle ha moro av å se den prinsessen du snakker om.

— Jo, det var ikke noe i veien for det, mente trollet, og gikk foran og viste vei. Litt etter kom de inn i et kammers hvor det satt en vakker jente og spant på en rokk. Da jenten fikk se gutten, kvakk hun til, men Erik gjorde tegn til henne at hun ikke måtte si noen ting.

— Så var det oss da, sa trollet, — men nå er det best vi venter til i morgen med det vi snakket om. Og så låste han Erik inn i et rom med bare steinvegger.

Der ble han overlatt til sine egne tanker. Jenten trollet skulle gifte seg med, var sikkert den prinsessen som var blitt borte for et par år siden. Men hvordan i all verden skulle han slippe ut fra steinrommet og fra fjellet? Han tok opp esken han hadde fått av underjordingen. Der lå flasken med vann og den vesle steinen, men hvor var sølvkulen? Jo, den hadde han i lommen. Han fant den fram og satt og så på den. Men så sovnet han fra alt sammen.

Da han våknet måtte det være langt på natt. Sølvkulen trillet ned fra hånden hans og rett mot steinveggen. Veggene sprakk og sølvkulen trillet videre. Erik gned seg i øynene og satte etter. Litt etter sto han utenfor kammerset som prinsessen var i.

— Hysj, hvisket han til prinsessen. — Jeg har tenkt å fri deg fra trollet. Skynd deg og kom.

— Berge oss begge, nei, det går ikke, sa prinsessen. — Trollet dreper oss i stedet.

— Svint deg, sa gutten og tok henne i hånden. Han tok opp sølvkulen og lot den trille foran. Da

de nådde fjellveggen, kastet han kulen mot fjellet som føyk opp. Men de var ikke kommet langt før de hørte at trollet kom etter dem.

Prinsessen tok til å grine.

— Hysj, sa Erik, — vi skal vel greie dette.

Da trollet var rett innpå dem, kastet han steinen fra esken rett ned bak seg, og plutselig vokste det et fjell opp. Det tok lang tid før trollet kom seg over fjellet, men om en stund var det igjen like bak dem.

— Pytt, det skal vi vel greie, sa Erik og kastet vannflasken fra seg. Den ble til en stor sjø, men trollet var så sinna at det kastet seg uti for å vasse over. Men vannet var dypt, og trollet kunne ikke svømme, så det nådde aldri over vannet.

— Nå er vi berget, sa gutten og lo. De skyndte seg videre til de nådde slottet hvor prinsessen bodde. Der ble det stas og glede over all måte. Og noen år senere giftet Erik seg med prinsessen og han tok foreldrene sine til slottet og alle sammen levde i lykke og glede i mange, mange år.

ek.

Vi gratulerer!

FØDSELSDAGER

75 år

11.10.68. Birger Johansen,
mont.form., S/T.

60 år

11.10.68. Rolf Øyvind
Ryen, lagerekspeditor.

50 år

29.9.68. Malvin Eide,
montør st.

27.10.68. Reidun
Rubberdt, S/T, stenograf.

17.10.68. Knut Eibakk,
montør st.

Stoff til neste nummer av avisen må sendes redaktøren innen 25. oktober. Manuskripter må være maskinskrevet, og innleveringsfristen må overholdes.

Fortsatt solid skipsbygging for norsk regning, 4,3 millioner tonn brutto i ordre ved verft verden over

Norske skipsredere har 252 skip på tilsammen 4 300 000 tonn brutto under bygging eller i ordre ved skipsverft verden over, og norske verft har sikret seg en solid andel av denne ordremassen, viser en halvårsoversikt som er utarbeidet av Det norske Veritas.

Av de kontraherte 252 skip er 56 tankskip på tilsammen 2 043 400 tonn brutto, og av den samlede ordremasse for norsk regning skal 222 skip på vel 4 000 000 t. br. — eller 93 % — bygges med klasse i Det norske Veritas.

Pr. 1. juli 1968 var det kontrahert 322 skip på ialt 5 487 000 t. br. til Det norske Veritas' klasse verden over. Av denne ordremassen var 75 tankskip på tilsammen 2 764 000 t. br. Ikke mindre enn 100 skip på ialt 1 486 400 t. br. var kontrahert for utenlandsk regning med klasse i Det norske Veritas.

Norske verft har nå plasert seg på annenplass — etter Japan — når det gjelder bygging av skip for norske redere. Tidligere var det de svenske verft som hadde annenplassen, men norske skipsbyggere har i ett års tid nå ligget foran svenskene.

Ved halvårsskiftet hadde man ved japanske verft 22 skip på ialt 1 211 000 t. br. i ordre for norsk regning. Norge kom så på annenplass, med 107 skip på ialt 1 161 500 t. br., så fulgte Sverige med 24 skip på 1 076 500 t. br. og på fjerdeplass kom Storbritannia med 17 skip på 310 500 t. br. På femteplass lå Vest-Tyskland med 25 skip (287 200 t. br.), så fulgte Øst-Tyskland med 31 skip (75 300 t. br.) og Frankrike med 8 skip (62 000 t. br.). Forøvrig har verft i Danmark, Polen, Nederland, Belgia, Ungarn og Jugoslavia skip i ordre for norsk regning.

Det norske Veritas venter en ny meget stor tonnasje levert med selskapets klasse i 1968. I første halvår er det levert 129 skip på tilsammen 1 673 000 t. br., og i tredje kvartal regner man med en samlet leveranse på vel 600 000 t. br. Det er ventet at årets samlede leveringer vil komme opp på tre millioner tonn brutto, noe som vil være det nest høyeste tall i Det norske Veritas' historie.

Av den samlede tonnasje som nå er under bygging til Veritas' klasse finner man også 12 LPG-tankskip. Disse skipene, som bygges for føring av kondenserte gasser, er på tilsammen 116 000 t. br.

Personalia

Vi gratulerer!

40 års jubileum

1.9.68. Reidar Nilsen,
montør st.

25 års jubileum

1.7.68. Alf Melvold,
lagerekspeditor.

25.9.68. Helge Altorp,
lagerekspeditor.

Vi ønsker følgende nyansatte velkommen:

OSLO

Navn	Ansatt	Stilling	Avdeling
Ute Severing	1/5 -68	Bokholderske	Regnsk.
Iris Elsebeth Vikse	1/5 -68	Stenograf	90
Eva Larsen	6/5 -68	Tegneassistent	40
Reidun Flø	8/5 -68	Kontordame	Regnsk.
Tor Eivind Bråten	1/6 -68	Ingeniør	20
Harald Haugseie	4/6 -68	Bud	Post
Asbjørn Gyllensten	7/6 -68	Kontrollassistent	Sv. prod.
Kjell Einar Wielgaard	17/6 -68	Montør	Inst.
Tove Hanslien	24/6 -68	Sekretær	40
Reidar Sørsdal	27/6 -68	Bud	Post

TRONDHEIM

Navn	Ansatt	Stilling	Avdeling
Kari O. Johansen	1/5 -68	Kontordame	Fabriker
Geir Gerhardsen	20/5 -68	Praktikant	Sv.str.avd.
Reidar Severinsen	21/5 -68	Hjelparbeider	St.str.mont.
Emil Nilsskog	27/5 -68	Hjelparbeider	St.str.mont.
Björg S. Nilsen	1/6 -68	Operatør	Lyskopi
Per Haraldsen	10/6 -68	Hjelparbeider	St.str.mont.
Paul K. Grytan	17/6 -68	Bud	Fabriker
Ole L. Strand	17/6 -68	Hjelparbeider	Tavlemont.
Paul Røv	18/6 -68	Hjelparbeider	Tavlemont.
Tore Sehm	1/7 -68	Ingeniør	Anl.konstr.avd.
Jan K. Johnsen	3/7 -68	Ingeniør	Anl.konstr.avd.
Roger Nilsen	4/7 -68	Assistent og bud	Lyskopi

Markens grøde skal i hus.
Foto: Erik Nordberg.

Uten kildeangivelse er ettertrykk av avisens artikler forbudt.